

2. Paket protikriznih ukrepov

Vsebuje:

- Paket ukrepov za izboljšanje gospodarske in socialne situacije v Sloveniji*
- Predlog novele zakona o ddv*
- Predlog novele zakona o dohodnini*
- Predlog novele zakona o pomoci gospodarstvu*
- Predlog zakona o dopolnitvah zakona o javnih financah*

PAKET UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE GOSPODARSKE IN SOCIALNE SITUACIJE V SLOVENIJI

I. OCENA STANJA

Svetovna finančna in gospodarska kriza je Slovenijo zadela z določenim zamikom. Slovenija je v krizo vstopila v dobri kondiciji po petletnem obdobju visoke gospodarske rasti kot ena najmanj zadolženih članic EU in z rekordno nizko stopnjo brezposelnosti. Evropska komisija in druge mednarodne institucije so zato še v začetku letošnjega leta Slovenijo prištevale med tiste redke razvite države, ki se bodo v letu 2009 in 2010 lahko izognile recesiji. Žal je neukrepanje slovenske vlade začetno ugodno pozicijo in omenjene optimistične napovedi postavilo na glavo.

Napovedi gospodarske rasti so tako za Slovenijo iz meseca v mesec bolj pesimistične. V decembrski napovedi je UMAR napovedal v letu 2009 1,1 % , v letu 2010 pa 3,1 % gospodarsko rast, medtem, ko je evropska komisija Sloveniji za leto 2009 napovedovala 0,6 % gospodarsko rast. **Zadnja napoved UMAR-ja, ki jo je podal v mesecu marcu 2009 pa napoveduje kar 4 % gospodarski upad oz. negativno gospodarsko rast za leto 2009! Ta podatek je toliko bolj alarmanten zato, ker je za povprečje EU napovedan manjši upad BDP. Vlada Janeza Janše je z ustrezno in učinkovito gospodarsko politiko dosegla, da je slovenski BDP v obdobju 2004 – 2008 v povprečju rasel za 3 odstotne točke hitreje kot je bila rast v povprečju v EU. Logično bi moral biti tudi upad BDP za vsaj 3 odstotne točke manjši od povprečja EU, če**

želimo uresničiti cilje iz Strategije razvoja Slovenije ter do leta 2013 ujeti povprečje razvitosti EU. Da je Slovenija do leta 2008 naredila pomemben napredek glede dohitevanja povprečne razvitosti EU, kar je tudi osrednji gospodarski cilj Strategije razvoja Slovenije (SRS) ugotavlja v svojem Poročilu o razvoju 2009 tudi Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR). Ob nastopu vlade Boruta Pahorja je ta napovedovala, da bo ta razkorak držala oz., da bo upad slovenskega BDP bistveno manjši od povprečja EU. Kaže, da ji ta cilj zaradi njenega prepočasnega in neustreznega odziva na svetovno finančno in gospodarsko krizo vsak dan bolj polzi iz rok.

To potrjuje tudi **nedavno poročilo evropske komisije**, ki je navedla, da je Slovenija v zadnjem lanskem četrtletju zaznala drugi največji upad BDP med evrskimi državami (- 4,1 %), medtem, ko je celotne evrsko območje v zadnjem četrtletju zaznalo 1,5 % upad BDP. Tudi za prvo četrtletje 2009 je napovedana negativna gospodarska rast, in če se bo to zgodilo, bomo v Sloveniji tudi tehnično v recesiji.

Da vlada Boruta Pahorja reagira na krizo prepočasi in neučinkovito potrjuje **tudi kazalnik gospodarskega razpoloženja v Sloveniji**, ki se v zadnjih mesecih niža bistveno bolj kot pa v celotni EU. Tako je kazalnik gospodarskega razpoloženja v marcu 2009 v EU upadel za 0,6 točke na 60,3 točke, v Sloveniji pa je v tem času upadel kar za 1,8 točke na samo 44,3 točke. To jasno kaže, da za slabšanje gospodarskega položaja v Sloveniji ni kriva samo svetovna finančna in gospodarska kriza, ampak vsaj do polovice tudi nepravočasno in neučinkovito ukrepanje vlade. Očitno je, da so bili ukrepi vlad v drugih državah EU učinkovitejši in pravočasni, saj je kazalnik gospodarskega razpoloženja v teh državah upadel bistveno manj kot v Sloveniji.

Ukrepe, ki so se sprejemali v uspešnejših evropskih državah lahko v grobem razdelimo v tri skupine:

- ukrepi za stabilizacijo in normalno delovanje finančnega sistema ter finančnega trga,
- ukrepi za spodbujanje proizvodne in investicijske dejavnosti podjetij, vključno z ukrepi za ohranitev in ustvarjanje delovnih mest in blažitev socialnih posledic krize ter

- ukrepi za spodbujanje zasebne in državne (investicijske) potrošnje ter ukrepi za racionalnejše obnašanje države.

Ukrepe za stabilizacijo in normalno delovanje finančnega sistema ter finančnega trga je sprejela večinoma že vlada Janeza Janše, ki se je na svetovno finančno krizo nemudoma odzvala in pripravila ukrepe za njeno premostitev. Tako je prejšnja vlada sprejela novelo Zakona o bančništvu, s katero je uvedla neomejeno jamstvo za bančne vloge. S tem je preprečila panično dvigovanje prihrankov prebivalstva v bankah in razpad bančnega sistema. Za hiter in učinkovit odziv na morebitno nedelovanje medbančnega trga Evropi je prejšnja vlada sprejela tudi novelo Zakona o javnih financah (ZJF). S spremembami tega zakona lahko država odobri poročstva za medbančno kreditiranje, lahko zagotovi posojilo kreditnim in določenim drugim finančnim institucijam ali pa lahko v te institucije vstopi tudi kapitalsko. Konec meseca marca 2009 je bil na predlog sedanje vlade sprejet tudi Zakon o jamstveni shemi Republike, ki ureja državna jamstva bankam za zadolževanje podjetij. Tudi ta ukrep je vlada Boruta Pahorja predlagala v svojem stilu prepočasnega odzivanja na krizo, saj so prve države tak ukrep sprejele že decembra 2008 (npr. Velika Britanija).

Tudi ukrepe za spodbujanje proizvodne in investicijske dejavnosti podjetij je pripravila in sprejela že vlada Janeza Janše. S spremembami Zakona o davku na dohodek pravnih oseb in Zakona o dohodnini **bi se bistveno znižal davek na dobiček podjetij in bistveno bi se povišala olajšava za investicije in olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj.** Nova vlada Boruta Pahorja je te ključne ukrepe najprej zavrnila, ko pa je te zakone povzela in večkrat vložila v zakonodajni postopek Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, jih je vlada Boruta Pahorja tako spremenila (vlada Boruta Pahorja je del teh ukrepov podprla zato, da je dajala vtis, da podpira prave, konkretne ukrepe za blažitev krize), da so praktično izgubili svoj cilj in namen. Namesto teh ukrepov je bil sprejet Zakon o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa, kot ključen zakon za ublažitev posledic krize. Ta zakon naj bi prispeval k ohranjanju delovnih mest, zanj pa so predvidena tudi visoka sredstva (preko 230 milijonov evrov). Vendar pa je zakon spisan tako, da v bistvu spodbuja nedelo, ker podjetja za to, da skrajšajo delovni čas, prejmejo subvencijo od države. In bolj kot skrajšajo delovni čas, višjo subvencijo prejmejo. In tukaj je tudi bistveni vzrok, zakaj je slovensko gospodarstvo tako drastično in hitro upadlo. **Namesto, da bi se**

podjetja spodbujalo, da vlagajo v nove programe in odpirajo nova delovna mesta, se jih spodbuja, da zmanjšajo svojo proizvodno in poslovno aktivnost. Drastičen in hiter upad slovenskega gospodarstva pospešuje še zaradi finančne krize zaostrena likvidnostna situacija podjetij in **nepripravljenost vlade Boruta Pahorja, da bi slovenskemu gospodarstvu vsaj deloma likvidnostno pomagalo s takojšnjo uveljavitvijo novele Zakona o davku na dodano vrednost**, ki jo je tudi predlagala PS SDS in v kateri se skrajšuje rok za vračilo preplačanega DDV podjetjem.

O spodbujanju investicijske dejavnosti države največ pove v marcu 2009 sprejeti **rebalans proračuna RS za leto 2009**, kjer o takemu povečanju ni ne duha ne sluha, se pa zato bistveno povečujejo materialni stroški. Vlada v gradivu tretjega paketa ukrepov za blažitev svetovne finančne in gospodarske krize "Ukrepi in prilagoditve ekonomske politike zaradi poslabšanja gospodarskih razmer" **sama navaja, da je »rebalans proračuna v relativno majhni meri posegel na področje programov porabe, predvsem pa je dodal nove oziroma povečal obstoječe programe.«**

Rebalans pa poleg sploh ne temelji na realnih makroekonomskih predpostavkah, saj je bilo že v času njegovega sprejemanja znano, da bo negativna gospodarska rast znašala - 4 %, medtem, ko rebalans temelji na predpostavki 0,6 % gospodarske rasti. Se pa zato v temu rebalansu uvajajo nepotrebne fiktivne postavke, kot je postavka 9535 - Poplačila obveznosti iz naslova vračil vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje v višini 50 milijonov evrov, katere namen je prikazati, da je bil Zaključni račun za leto 2007 napačen in da se takrat ni doseglo proračunskega presežka ampak primanjkljaj, da bi se tako izničilo dosežke prejšnje vlade. Ukrepov za spodbujanje zasebne potrošnje pa vlada Boruta Pahorja ni še predlagala in po javnih informacijah ter zgoraj navedenemu gradivu o takih ukrepih niti ne razmišlja. Nasprotno, z zniževanjem plač javnih uslužbencev in napovedanim znižanjem pokojnin zasebno potrošnjo celo omejuje. Recesija pomeni upad gospodarske aktivnosti. Gospodarska aktivnost pa upade, ko se zmanjša trošenje prebivalstva ter trošenje oziroma investicije podjetij. Pomembno vlogo pri trošenju in investicijah pa ima seveda tudi država. Za oživitev gospodarske aktivnosti je torej potrebno sprejeti tudi ukrepe, ki bi spodbudili trošenje prebivalstva.

Vladni tretji paket ukrepov za premagovanje finančne in gospodarske krize, ki je bil predstavljen pred kratkim, **vsebuje tudi dobre ukrepe** (Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, Zakon o enkratni solidarnostni "pomoči socialno ogroženim"...). Veliko predlaganih ukrepov pa je nedodelanih in se postavlja vprašanje kdaj in kako učinkovito bo vlada Boruta Pahorja te ukrepe tudi realizirala. Glede na dosedanje delovanje te vlade, so možnosti za hitro in učinkovito realizacijo teh ukrepov zelo majhne. **Poleg tega, da predstavljeni ukrepi dajejo prednost delitvi pred ustvarjanjem, zelo zaskrbljuje tudi dejstvo, da vlada Boruta Pahorja niti sama ne verjame v učinkovitost ukrepov, ki jih pripravlja.** Tako je v gradivu tretjega paketa ukrepov za blažitev svetovne finančne in gospodarske krize "Ukrepi in prilagoditve ekonomske politike zaradi poslabšanja gospodarskih razmer" med drugim navedla:

"Ob predpostavki nespremenjenega obsega javnofinančnih odhodkov se bo javnofinančni primanjkljaj povečal na 5,8 % BDP in se v naslednjem letu zviša na 6,1 % BDP. **Tudi po prenehanju delovanja začasnih protikriznih ukrepov se javnofinančni položaj v opazovanem obdobju občutno ne bo izboljšal.** Hkrati se bo občutno povečal dolg in posledično stroški njegovega servisiranja: plačila obresti bi se od 0,9 % BDP v letu 2008, zvišala na 1,8 % BDP v letu 2013, dolg pa od slabih 25 % BDP konec leta 2008 na 49 % BDP konec leta 2013."

Vlada v tem gradivu tudi navaja, da bo pri pripravi novega rebalansa proračuna upoštevala ukrepe, ki jih predlaga v tretjem paketu in nekatere dodatne prilagoditve. Z upoštevanjem teh ukrepov vlada predvideva naslednjo javnofinančno situacijo:

% BDP	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Javnofinančni prihodki</i>	41,35%	41,72%	41,79%	40,63%	41,31%	40,66%	41,30%	40,81%
<i>Javnofinančni odhodki</i>	42,67%	42,77%	42,60%	40,37%	41,57%	46,16%	45,99%	45,16%
<i>Javnofinančni saldo</i>	-1,32%	-1,04%	-0,81%	0,26%	-0,27%	-5,50%	-4,69%	-4,35%
<i>Proizvodna vrzel</i>	-1,14%	-1,21%	0,32%	3,29%	4,13%	-1,79%	-2,43%	-1,79%
<i>Ciklično prilagojeni saldo</i>	-0,89%	-0,59%	-0,93%	-0,96%	-1,84%	-4,84%	-3,78%	-3,68%
<i>Javnofinančni dolg</i>	24,85%	24,70%	24,54%	21,40%	20,02%	26,67%	30,77%	33,68%

Vir: Vladno delovno gradivo - Ukrepi in prilagoditve ekonomske politike zaradi poslabšanja gospodarskih razmer z dne 10.04.2009, str. 13

Na seji Vlade RS dne 23. aprila 2009 so bila sprejeta izhodišča za pripravo **že drugega rebalansa** letošnjega državnega proračuna. Vlada v tem rebalansu proračuna načrtuje 7,9 milijarde evrov prihodkov in 9,7 milijarde odhodkov, kar pomeni **proračunski primanjkljaj v višini kar 1,8 milijarde evrov (4,9 % BDP). Gre za zgodovinsko visok proračunski primanjkljaj!** Ob temu je potrebno poudariti, da vlada sploh še ni konkretnije predstavila svojih protikriznih ukrepov, ki naj bi se iz tega proračunskega primanjkljaja financirali.

II. OCENE IN PRIPOROČILA SLOVENIJI S STRANI MEDNARODNIH INSTITUCIJ

Mednarodni denarni sklad (IMF) v zaključnem poročilu svoje redne misije (Slovenia: 2009 Article IV Consultation-Concluding Statement of the Mission) pričakuje, da bo Slovenija v letu 2009 v recesiji. Recesijo bo poglobljalo oziroma zaostrovalo zmanjšanje izvoza in investicij, povečevanje brezposelnosti, padec tečajev delnic ter slabljenje domačega povpraševanja, ki je samo deloma nadomeščeno s povečanjem trošenja države.

IMF ocenjuje, da so se slovenske oblasti dobro in hitro odzvale na začetne udarce svetovne finančne krize, saj so vzporedno z drugimi evropskimi državami uvedle neomejeno jamstvo na depozite prebivalstva v bankah, možnost državnih poroštev za posojila bank ter možnost dokapitalizacije in lastniškega vstopa države v banke. Ne glede na to pa IMF opozarja, da je potrebno zagotoviti, da bodo imele banke dovolj likvidnih sredstev (zlasti dolgoročnih) v primeru zaostrovanja kreditnega krča.

Glede fiskalne politike IMF predlaga povečanje deleža javnih investicij, **posebej pa opozarja na ukrep delnega subvencioniranja polnega delovnega časa**. Meni, da ukrep sicer prinaša nekaj olajšanja delavcem in srednjim ter velikim podjetjem, vendar pa ukrep ne cilja dovolj na najbolj ranljive skupine. IMF opozarja, da je pri temu ukrepu velika možnost zlorab in da lahko povzroči velike javnofinančne odhodke, če se bo kriza nadaljevala oziroma poglobljala. Zato IMF priporoča, da se tega ukrepa ne obnovi in da se namesto njega uporabi bolj učinkovite oziroma skrbneje ciljane ukrepe, če se bo kriza nadaljevala.

Od strukturnih reform bi bilo po mnenju IMF potrebno reformirati sedanji pokojninski sistem, uvesti bolj fleksibilen trg dela, brzdati plače javnih uslužbencev in povečati konkurenčnost slovenskega gospodarstva predvsem v smislu preprečevanja monopolov in oligopolov. IMF zato svetuje, da se naj krepí Urad za varstvo konkurence in da se naj nadaljuje proces privatizacije, ko bo krize konec.

Tudi **Svet EU** v Priporočilu Sveta EU o posodobitvah širših smernic ekonomskih politik držav članic in Skupnosti v letu 2008 ter o izvajanju politik zaposlovanja držav članic Sloveniji priporoča prednostno obravnavanje izzivov, kot so dodatna pokojninska reforma in učinkovito izvajanje strategije aktivnega staranja in dodatno usmerjanje pozornosti na bolj prožen trg dela, združen z učinkovitejšim osebnim pristopom pri izvajanju aktivnih politik trga dela. Ob upoštevanju navedenega Svet EU priporoča, da Slovenija:

- sprejme nadaljnje ukrepe za krepitev reforme pokojninskega sistema in spodbujanje aktivnega staranja z namenom povečati stopnjo zaposlenosti starejših delavcev in izboljšati dolgoročne vzdržnosti
- v okviru integriranega pristopa prožne varnosti in na podlagi zadnjih reform spodbuja prilagodljivejše pogodbene ureditve za preprečevanje segmentacije trga dela, ki v glavnem škoduje mladim in dodatno izboljšuje učinkovitost služb za zaposlovanje, zlasti v zvezi z osebami z majhno možnostjo za zaposlitev.

Poleg tega pa Svet EU meni, da bo za Slovenijo pomembno, da se osredotoči na naslednje izzive: krepitev izvajanja in po potrebi razvoja nacionalne strategije za raziskave in inovacije; tudi kar zadeva obvladovanje inflacije, izboljšanje konkurence v storitvenem sektorju s posebnim poudarkom na maloprodaji, finančnih storitvah, nekaterih javnih službah in strokovnih storitvah; izboljšanje izvajanja ukrepov za energetska učinkovitost, zlasti glede emisij CO₂ in neizpoljenih kjotskih ciljev ter izvajanje ambicioznih načrtov za krepitev povezave med izobraževalnim sistemom in trgom dela.

Svet EU tudi meni, da je Slovenija dosegla dober napredek pri izvajanju nacionalnega programa reform v obdobju 2005–2007. Viden je napredek pri konsolidaciji javnih financ; sodelovanje socialnih partnerjev pri oblikovanju vseh glavnih reform trga dela; prizadevanja za krepitev povezave med izobraževalnim sistemom in sistemom štipendiranja ter gospodarstvom; skrajšanje ustanovitvenega obdobja podjetij in zmanjšanje upravnih obremenitev. Vstop Slovenije v euroobmočje pa je po mnenju Sveta EU osrednji dosežek na makroekonomskem področju.

III. PREDLOG UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE GOSPODARSKE IN SOCIALNE SITUACIJE V SLOVENIJI

Vlada mora socialnim partnerjem, lokalnim skupnostim, zainteresiranim strokovnjakom, interesnim združenjem ter posameznim gospodarskim in drugim subjektom omogočiti, da sprostijo svojo iniciativo oziroma aktivno sodelujejo pri ukrepih za odpravo krize in dolgoročni uspešni izhod iz nje. Tega je bilo doslej premalo. Prav tako je nerazumno vladno zavračanje projekta Partnerstvo za razvoj 2+10, ki bi omogočil združevanje strokovnih in političnih potencialov, potrebnih za izhod iz krize. Z namenom, prispevati po svojih močeh predloge ukrepov in zakonskih rešitev za izhod iz krize in nadaljnji razvoj Slovenije, strokovni svet SDS sprejema in posreduje Državnemu zboru, vladi ter zainteresirani javnosti Celovit paket ukrepov, ki ga pojasnjujemo v nadaljevanju.

PRVI SKLOP: Ukrepi za spodbujanje proizvodne in investicijske dejavnosti podjetij, vključno z ukrepi za ohranitev in ustvarjanje delovnih mest in blažitev socialnih posledic krize

Na fiskalnem področju je zaradi oživljanja gospodarske dejavnosti z namenom ustvarjanja in ohranjanja delovnih mest potrebno:

1. Razbremeniti gospodarstvo z **znižanjem stopenj davkov od dohodkov pravnih oseb in davka iz dejavnosti**. Za ta namen je pripravljena novela Zakona o davku od dohodka pravnih oseb¹. Poglavitna rešitev predloga zakona je znižanje davčne stopnje, in sicer bo v primeru sprejetja predloga zakona splošna davčna stopnja za lansko leto znašala 20% od davčne osnove, v naslednjih dveh letih pa se bo zniževala tako, da bo za leto 2009 znašala 19% od davčne osnove in za leto 2010 ter za nadaljnja leta 18% od davčne osnove;

2. **Zvišanje olajšave za investicije ter za raziskave in razvoj.** Za izvedbo tega ukrepa sta pripravljena novela Zakona o davku od dohodka pravnih oseb in novela Zakona o dohodnini² (za samostojne podjetnike). Predlaga se povišanje zneska, ki se lahko uveljavlja kot investicijska olajšava, in sicer se olajšava po predlogu zakona lahko uveljavlja v višini 30 % investiranega zneska, brez omejitve absolutnega zneska olajšave, vendar največ v višini davčne osnove. Predlog zakona nadalje določa tudi spremembo in dopolnitev že uveljavljene splošne olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj. Po predlogu se navedena olajšava iz 20 % zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj poveča na 40 % navedenega zneska. Pri čemer pa posebna davčna regijska olajšava za raziskave in razvoj ostaja v veljavi, v skladu z veljavnim zakonom in v skladu z Uredbo o davčni regijski olajšavi za raziskave in razvoj, to je, da povečuje splošno olajšavo za vlaganja v raziskave in razvoj v višini, ki je, kot do sedaj, za 10 oziroma 20 odstotnih točk (glede na področje države) višja od splošne olajšave;

3. Še dodatno **skrajšati rok za vračilo preplačanega davka na dodano vrednost**, doseči **takojšnjo uveljavitev** že doseženega skrajšanja tega roka, **zvišati podjetjem preg prihodkov, po katerem lahko plačujejo DDV po plačani realizaciji** in v skladu z Direktivo EU **dodati nove kategorije storitev za katere se lahko uporablja nižja stopnja DDV**. Pripravljena je novela Zakona o DDV³ katere poglobljena rešitev je zvišanje praga obdavčljivega prometa do katerega sme davčni zavezanec obračunavati in plačevati DDV po plačani realizaciji iz 208.000 evrov na 7.300.000 evrov. Znesek 7.300.000 evrov se predlaga zato, ker je ta znesek eden od pogojev po katerem se po Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD) šteje podjetje za majhno podjetje (prihodki od prodaje v 12 mesecih ne smejo preseči 7.300.000 evrov). Sprememba bi torej ugodno vplivala le na majhna podjetja, ki so v razmerah te krize tudi najbolj ogrožena. Predlaga se tudi skrajšanje roka za vračilo preplačanega DDV na 7 dni po predložitvi obračuna DDV. Na 7 dni se rok skrajšuje tudi tistim zavezancem, ki zaradi pretežnega

izvoza blaga oziroma dobav znotraj Evropske skupnosti v zaporednih obračunih DDV izkazujejo presežek DDV in imajo v veljavni ureditvi ta rok določen na 30 dni;

4. **Znižati trošarine** za pogonska goriva do ravni, ki bo zagotavljala, da bodo cene goriv v Sloveniji vsaj simbolično nižje kot so v sosednjih državah. Zaradi tranzita in zmanjšanja kupovanja goriva slovenskih državljanov v sosednjih državah, se bo kljub znižanju trošarin v državni proračun nateklo več sredstev. Dodatna sredstva iz tega ukrepa lahko po ocenah nekaterih strokovnjakov znašajo okoli 40 milijonov evrov na mesec;
5. **Oprostitev plačilo prispevkov, ki jih krije delodajalec za novo zaposlene delavce in za tiste, ki se odločijo za samozaposlitev (za dve leti).** Nadaljevati z zniževanjem obdavčitve dela ter vzpostaviti fleksibilnejši trg dela.
6. Omogočiti **možnost prostovoljnega vstopa v obvezno zavarovanje.** Osebe, ki v okviru kakršnegakoli pravnega razmerja opravljajo delo (npr. po podjetni pogodbi, prek študentskega servisa), za katerega prejemajo plačilo v znesku najmanj minimalne plače, lahko prostovoljno vstopijo v obvezno zavarovanje.
7. Omogočiti, da se tudi **osebe, ki opravljajo malo delo** vključijo v zavarovanje, vendar plačujejo prispevke od nižje osnove. S tem se spodbuja preprečevanje dela na črno, zavarovancem pa omogoča večja socialna varnost.
8. **Navezati prejemek iz zavarovanja na vplačane prispevke.** Vsi prejemki od katerih je plačan prispevek za pokojninsko zavarovanje se morajo upoštevati pri odmeri pokojnine.

9. Stimulirati zavarovance za **prostovoljno ostajanje v zaposlitvi po izpolnitvi pogojev za upokojitev** tako, da se jim vsako dodatno leto, ko ostanejo zaposleni, pri odmeri pokojnine šteje več kot leto pred izpolnitvijo pogojev.
10. **Uvedba fleksibilne možnosti delne upokojitve**, ki omogoča postopni prehod iz zaposlitve v upokojitev. Starejšim delavcem, ki so sicer že izpolnili pogoje za upokojitev omogočiti možnost poljubne izbire delovnega časa (npr. 3 ure dnevno)
11. **Izenačitev pogojev delnega upokojevanja tudi pri samostojnih podjetnikih.**
Vsi zavarovanci, tudi s.p.-ji morajo imeti enake možnosti delno ostati v zaposlitvi in delno prejemati pokojnino.
12. Uvedba t.i. »**davčnih počitnic**« (davčna osnova je 0 evrov) za novo nastala podjetja (kapitalske in osebne družbe ter s.p.) za prva tri leta poslovanja, če imajo zaposlenega najmanj enega delavca (s.p.-ju ni treba imeti zaposlenega);
13. Zmanjšanje obdavčitve za »**detaširane**« **delavce** oziroma zaposlene, ki delajo v tujini (posredna stimulacija izvoznemu gospodarstvu);
14. Oprostitev plačila dohodnine iz naslova dohodka za **prijavljene inovacije**;
15. Oprostitev plačila dohodnine za **mlade raziskovalce**, ki se šolajo doma in v tujini;
16. Izvzetje dela prihodkov, ki so doseženi **z izvozom blaga in opravljanjem storitev v tujini** (pomoč izvoznikom) iz obdavčitve z davkom od dohodkov pravnih oseb in davkom iz dejavnosti – ta ukrep lahko nadomestijo neposredne ali posredne subvencije izvoznikom oz. pomoč države izvoznikom; S tem se ne daje pomoč posameznim panogam, ampak izvoznemu gospodarstvu, ki s tem postane konkurenčnejše;

17. Dodatno **pokojninsko varčevanje**, ki traja več kot 15 let oprostiti plačevanja dohodnine, ko se le to začne koristiti;

Na **socialnem področju** je potrebno:

1. Vzpostaviti socialno pravično in solidarno družbo, kjer bo v središču pozornosti delavec. Delavec mora za svoje delo dobiti plačo, zato je med drugim potrebno uvesti **definicijo minimalne plače**.
2. Uvesti "**nakupovalne socialne kartice**", ki bi se lahko koristile kot določen % popusta v že obstoječih trgovinah, (MDDSZ sklene pogodbe z zainteresiranimi - določenimi trgovci Mercator, Špar, Tuš....) s čimer ne bi bilo več potrebe po SOS trgovinah;
3. Vlada naj **blagovne rezerve** vključi v procese zagotavljanja hrane, zdravil in drugih nujnih potrebščin Karitasu in Rdečemu križu, ki jih delita materialno najšibkejšemu sloju ljudi (Zavod za blagovne rezerve);
4. Vlada naj **ponovno opredeli (redefinira) merila (kriterije) za pridobitev subvencij** oziroma različnih pomoči od države (mišljeno v širšem smislu, vključno z občinami in vsemi plačili iz javnih sredstev). Pripravi naj tudi "katalog" vseh možnih subvencij s pogoji za njihovo pridobitev (povečati informiranost ljudi);
5. Vlada naj nadzoruje izpolnjevanje meril pri dodeljevanju socialnih pomoči z namenom, da **delovno sposobni ljudje, ki se izogibajo delu, sprejmejo delo**, ki jim omogoča preživetje;
6. Sprejeti **Zakon o dolgotrajni oskrbi** in nadaljevati z odpravo administrativnih ovir pri oskrbovanju starejših ljudi na domu;

7. Spodbujati prostovoljno brezplačno **udejstvovanje ljudi za družbeno koristne namene**. Zlasti to velja za upokojence, saj v drugih državah ni navada, da se človek po upokojitvi "zapre v svoj svet", ampak ostane koristen član družbe. Mnogo upokojencev tako npr. deluje v raznih društvih, pomagajo pri prevozih otrok v šolo, organizirajo izobraževalna srečanja, dopolnilni pouk itd;
8. Vlada naj **prazna stanovanja**, ki so v njeni lasti (z njimi razpolagajo ministrstva, javni zavodi, agencije, skladi v lasti države oziroma so pretežno financirani iz proračunov), odda v najem za neprofitno najemnino mladim družinam;
9. Zagotoviti subvencionirano **plačilo vrtcev** v primeru, ko so otroci prosilcev zavrjeni s strani "javnih vrtcev" in morajo iskati alternativne oblike varstva;

Na področju **šolstva, raziskav in inovacij** je potrebno:

1. Zagotoviti **kritje stroškov v tehnično – tehnoloških parkih** za prvih pet let poslovanja podjetjem oziroma posameznikom z inventivno- inovativnimi idejami z veliko dodano vrednostjo (najemnina, energija, voda in ostala infrastruktura);
2. Zagotoviti plačilo ustreznih brezplačnih izobraževalnih programov na **tehnično – tehnoloških področjih z veliko dodano vrednostjo**;
3. **Raziskovalne programe** še poenostaviti in vsebinsko nasloniti na 7OP;
4. Nameniti **več finančnih sredstev** za projekte, v katerih sodeluje gospodarstvo;
5. **Merila za znanstveno odličnost**, v katerih se jasno odraža inovativnost in sodelovanje z gospodarstvom uveljaviti kot prednost;

6. Spodbuditi **sodelovanje** slovenskih znanstvenikov in razvojnikov v evropskih tehnoloških pobudah ter evropskih industrijskih pobudah;
7. Zagotoviti **večji dodatek k štipendiji** za tiste, ki se šolajo izven kraja stalnega prebivališča;
8. Zagotoviti večji dodatek za študij **deficitarnih poklicev**;
9. **Odpraviti diskriminacijo med mladimi raziskovalci** v Sloveniji in slovenskimi mladimi raziskovalci v tujini. Prvi so namreč v Sloveniji, kljub pogosto večkrat nižji kvaliteti izobraževalnega programa, v boljšem položaju: imajo status zaposlenega, teče jim delovna doba, priznavajo se delovne izkušnje; medtem ko tisti v tujini sodijo v status študenta (ali celo v nedefiniran status), kar jih po vrnitvi na zelo specifični slovenski trg dela postavlja kljub morebiti boljši izobrazbi v precej slabši izhodiščni položaj.

Na področju **okolja** je potrebno:

1. Zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov (GHG) in ustvarjanje pogojev za prehod v nizkoogljično družbo, kar je začetek nove tehnološke revolucije. **Ne glede na recesijo je prilagajanje na podnebne spremembe in zmanjšanje izpustov GHG osrednje vprašanje obstoja in razvoja človeštva.** V ta namen so pravi odgovori: varčevanje, učinkovito upravljanje s produkti in storitvami (materiali in energija), ekološke inovacije, učinkovita raba energije in povečanje uporabe obnovljivih virov energije. Vlada mora v ta namen pripraviti celovit sveženj ukrepov, ki morajo učinke dati takoj, hkrati s ciljem, da je eden glavnih načinov doseganja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva ob koncu recesije prestrukturiranje soudeležba ob novi tehnološki revoluciji, ki prav sedaj omogoča prehod iz RR v ekonomijo obsega, hkrati pa je tehnološka revolucija še v takšni

fazi, da se je slovenska povezava znanost-gospodarstvo sposobna na posamičnih nišah v okviru svetovne delitve dela enakopravno vključiti ter ob zaključku krize in pri novem razvojnem ciklusu participirati.

2. Uvesti **inovativno financiranje** - financiranje obnov stavb z odplačili, porazdeljenimi na več let, na osnovi prihrankov pri stroških z energijo;
3. **Povečati subvencije gospodinjstvom** za izboljšanje učinkovite rabe energije in vgrajevanje OVE (denar iz strukturnih skladov);
4. Reprogramirati operativne programe za **strukturne sklade** (energetsko učinkovite naložbe);
5. V skladu z Kyotskim sporazumom in Direktivami EU, ki se nanašajo na podnebno-energetski paket **na novo opredeliti strateške smernice razvoja energetike** in v skladu s tem pripraviti spodbude za razvoj podjetništva in R&D;
6. Potrebno je pospešeno sprejemati **ukrepe za »zeleni« razvoj podeželja** (npr. z različnimi ukrepi spodbujati prehod na eko kmetijstvo, dodatne možnosti zaslužka, preusmeritve v druge kulture...). Zaradi relativno nizke izobrazbe kmečkega prebivalstva organizirati kmetijske službe tako, da bodo »prišle h kmetu«. Odpustek pri trošarinah na traktorsko gorivo in druge kmetijske stroje zvišati na 100%. Izplačila po ukrepih skupne kmetijske politike se morajo v najkrajšem času približati tekočemu letu. Zaustaviti zmanjševanje količine obdelovalnih površin (z 800 kvadratnimi metri na prebivalca smo na repu Evropskih držav) npr. z združevanjem in povečevanjem zemljiških posesti, ponovno obdelavo zemljišč, ki so sedaj neobdelana, dodatnim obdavljenjem neobdelanih zemljišč, zaščita obdelovalnih površin pred pozidavo ipd.

Na področju podpore podjetjem in zmanjševanju **administrativnih bremen gospodarstva** je potrebna:

1. **Uvedba enotnega nakazila vseh javnofinančnih dajatev**, ki jih plačujejo podjetja in samostojni podjetniki na skupni račun in njihova delitev po ustreznem ključu. V ta namen je pripravljena novela Zakona o javnih financah⁴, ki ureja, da bodo podjetniki namesto številnih računov oziroma plačilnih nalogov, ki povzročajo stroške in nepotrebno administrativno obremenitev lahko vse javnofinančne obveznosti poravnali z enim plačilnim nalogom;
2. Država naj prevzame **plačilo mednarodnih patentnih pravic** za mikro in mala podjetja ter samostojne podjetnike, za ostale pa se naj cene patentnih prijav znižajo;
3. Nadaljevati je potrebno z **akcijskim načrtom odprave administrativnih ovir** in zagotoviti, da se podatki, ki jih pošiljajo podjetja državnim institucijam (DURS, AJ PES ...) ne podvajajo;
4. **Sofinanciranje skupinskih sejmskih nastopov na mednarodnih sejmih** za potrebe prvega vstopa na tuje tržišče za izvozno usmerjena podjetja (internacionalizacija SLO podjetij – trenutno je možno le sofinanciranje izhodnih / vhodnih delegacij gospodarstvenikov). Subvencioniranje skupinskih sejmov na področju izhodnih investicij v tujino za podjetja, ki še lahko investirajo ter sofinanciranje skupnih sejmskih nastopov v SLO za potrebe promocije vhodnih investicij v državo.
5. **Spodbuditi prehod na celovito elektronsko poslovanje** (elektronsko trgovanje, sklepanje pogodb in izdajanje e-računov ter elektronski arhiv vse dokumentacije) za vsa podjetja.

DRUGI SKLOP: Ukrepi za spodbujanje zasebne in državne (investicijske) potrošnje ter ukrepi za racionalnejše obnašanje države.

Na področju **spodbujanja potrošnje prebivalstva in države (investicijske) in racionalnejšega obnašanja države** je potrebno:

1. **Spodbuditi trošenje prebivalstva z neposrednimi subvencijami**, da bi se tako spodbudila gospodarska aktivnost v času gospodarske krize. Trošenje prebivalstva spodbuditi zlasti v tistih gospodarskih panogah, ki obsegajo pomemben del gospodarstva in predvsem tistih, katerih oživitve bi imela največji in najhitrejši učinek na oživitve celotne gospodarske aktivnosti (gradbeništvo, avtomobilska industrija). Pripravljen je predlog Zakona o pomoči gospodarstvu v času gospodarske krize s spodbujanjem zasebne potrošnje⁵. V predlogu zakona se predlaga subvencijo mladim družinam in posameznikom, ki še niso dopolnili 33 let in ki prvič rešujejo svoj stanovanjski problem za nakup stanovanja, pa tudi za gradnjo, rekonstrukcijo in spremembo namembnosti obstoječih objektov, saj družine tudi na ta način rešujejo svoj stanovanjski problem. Višina subvencije znaša 10.000 evrov. V predlogu zakona pa se predlaga tudi subvencioniranje zamenjave starega osebnega avtomobila za novo, okolju bolj prijazno vozilo, saj je to ukrep, ki bi poleg oživitve gospodarske aktivnosti pomembno prispeval tudi k zmanjševanju onesnaževanja okolja in večji prometni varnosti. Višina subvencije za zamenjavo starega avtomobila pa znaša 1.000 evrov. V Nemčiji so s tem ukrepom ohranili 40.000 delovnih mest, poleg tega pa je ukrep pozitivno vplival na državno blagajno. Ob ceni avtomobila v višini 10.000 evrov in

subvenciji v višini 1.000 evrov država samo preko DDV takoj dobi nazaj 2.000 evrov, kar je enkrat več kot znaša subvencija;

2. Vlada naj zagotovi sredstva prek javno zasebnega prtnerstva in/ali s tujimi partnerji za investicije za **modernizacijo železniške infrastrukture, razvojnih osi, pristanišč in energetskih objektov** in to v vseh fazah investicijskega procesa ter v skladu z sprejetim NRP;

3. Nujen je začetek **javnih investicijskih del** na podlagi resolucije o nacionalnih razvojnih projektih (železnica, gradnja novih energetskih kapacitet, tretjih razvojnih osi, naložbe na področju okolja in povečanja energetske učinkovitosti, turizma ...). Nujna je tudi vključitev brezposelnih oseb v " javna dela "

4. **Poenostavitev Zakona o gradnji objektov in Zakona o urejanju prostora**, da se bodo čim prej pridobila gradbena dovoljenja za začetek javnih del (predvsem za začetek večjih del v železniško infrastrukturo);

5. Ministrstvo za okolje in prostor naj pripravi spisek lokacij oziroma zemljevid, kjer je možna graditev **malih hidroelektrarn in vetrnih central**. S tem bi pritegnili investitorje in pospešili slovensko proizvodnjo opreme in gradbeništvo;

6. Izkoristiti vse prednosti, ki jih daje **EU**:

- nadaljevati z naravnavanjem proračuna evropsko: maksimalno črpanje sredstev iz strukturnih skladov, dodatnih proti-kriznih ukrepov in programov Skupnosti (CIP, 7OP, infrastrukturni programi, ...)
- nadaljevati poenostavitev postopkov za črpanje evropskih sredstev
- nadaljevati z izboljševanjem strokovnega svetovanja za črpanje evropskih sredstev
- akcijski načrt za razdeljevanje državnih pomoči podjetjem, ki jih kot proti-krizne ukrepe dovoljuje EK (lizonski cilji – okolje – socialna zaščita);

7. **Število zaposlenih v državni upravi naj se zmanjša** tako, da se nezasedena in izpraznjena delovna mesta (zaradi upokojitve ali naravnega odhoda izven državne uprave) **praviloma** ukinejo. Če pa je nujno potrebno zagotoviti kader, **kar je potrebno dokazovati z natančnim popisom delovnih procesov**, naj se obvezno izvaja interni trg dela in premestitev znotraj javnega sektorja. S tem se bo posledično hkrati zagotovila optimizacija opravljanja del in nalog javnega sektorja;

8. **Optimizacija poslovanja državne uprave** in odprava nepotrebnega podvajanja del in nalog.

- Zmanjšati fizično izvajanje »sej« in uvesti tako imenovane "**video konference**" s čimer se zagotovi zmanjšanje stroškov za uporabo službenih vozil, javnih prevoznih sredstev, dnevnic. Ministrstva in vladne službe so opremljena s sodobno računalniško opremo, ki to omogoča in ostaja neizkoriščena.
- Uvesti **sodobne oblike izobraževanja** npr. izobraževanje na daljavo tudi v državno upravo (predvsem pri internih izobraževanjih) in večja uporaba izobraževalnih centrov, ki delujejo znotraj sistema.
- Še naprej zmanjševati tim. »**papirno poslovanje**« v okviru državnih in lokalnih organov in preiti v celoti na elektronsko poslovanje, pri čemer v čim večji meri zagotoviti, da se elektronski dokumenti ne tiskajo (s tem bi se avtomatsko zmanjšala poraba papirja, tonerjev za tiskalnike oziroma kartuš, posledično bi zmanjšali materialne stroške ter povečali ekološko osveščenost zaposlenih)

9. Stroški za izplačilo avtorskih in podjemnih pogodb ter tudi študentskega dela naj se zmanjšajo za **dodatnih 50 %**;

10. Vse naročanje dobave blaga, opravljanje storitev, investicij in investicijskega vlaganja (od vrednosti nekaj tisoč evrov naprej) tako neposrednih, posrednih proračunskih uporabnikov in tudi lokalnih skupnosti naj se opravlja **transparentno**

na spletnem portalu javnih naročil in hkrati tudi na spletni strani naročnika. Poiskati je potrebno dodatne možnosti za poenostavitev in racionalizacijo javnih naročil;

11. **Poceniti zdravstvo** z uvedbo javnih razpisov za pogoste programe na sekundarnem nivoju (npr. operacija slepiča, žolčnika ...). Program se ne bi dajal avtomatično vsem bolnišnicam kot sedaj, ampak bolnišnici ali ustanovi z koncesijo, ki bi dala najboljšo ponudbo. Enako velja za številne pogoste preiskave kot so gastroskopija, kolonoskopija, slikovna diagnostika itd. Potrebno je poiskati tudi dodatne prihranke pri stroških zdravil, sanitetnega materiala in diagnostičnih postopkov. Razdrobljeno (ambulantno) zdravstveno dejavnost je potrebno razbremeniti z leti nakopičenih administrativnih nalog. Implementirati merila in normative za merjenje učinkovitosti dela zdravnikov skladno z Zakonom o zdravniški službi. Uvesti informacijske platforme za prenos diagnostičnih izvidov;

12. Vlada naj zagotovi **izdelavo spletne strani, kjer bi slovenska podjetja in samostojni podjetniki lahko brezplačno predstavili svoje izdelke in storitve**. S tem bi se pospešila potrošnja slovenskega blaga in storitev, brez, da bi se bali očitkov o protekcionizmu in podobnem;

13. **Materialni stroški** vseh neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov naj se zmanjšajo za najmanj 30 %;

14. Predlagamo, da se glede reševanja **prostorske problematike državnih organov** nadaljuje uspešna praksa prejšnje Vlade z tim. brezplačnim internim trgom nepremičnin. Za opremljanje in vzdrževanje poslovnih prostorov pa naj se primarno uporabijo vse razpoložljive in po potrebi tudi dodatne proizvodne in storitvene kapacitete v okviru javnih gospodarskih zavodov v lasti države. Še posebej v slovenskih zaporih, kjer so še vedno velike neizkoriščene kapacitete in potrebe po delu;

15. Predlagamo, da se za vse državne organe, posredne in neposredne proračunske uporabnike bistveno **zmanjšajo stroški iz naslova najemnin ter njihova zamenjava z dolgoročnim finančnim najemom in postopnim odkupom**. Predlagamo nadaljevanje uspešne prakse mandata prejšnje Vlade z nadaljevanjem izvajanja internega trga nepremičnin. Samo za potrebe pravosodnih organov je prejšnje vlada na tim. internem trgu pravosodju brezplačno namenila skoraj 40.000 m² poslovnih prostorov. S tem je bilo prihranjenih več kot 43 mio EUR davkoplačevalskega denarja.

16. Ministrstvu za pravosodje, predlagamo, da **zniža notarske tarife** še za dodatnih 20 %, nazaj naj se vrne ukinjena notarska mesta in s tem zagotovi dodatno konkurenco med notarji;

17. Predlagamo intenzivno pospešeno nadaljevanje izvajanja in **realizacijo ukrepov e-pravosodje in e-uprava**, ki so bili začeti že v prejšnjem mandatu v okviru resolucije o nacionalnih razvojnih projektih, katerih sofinanciranje je zagotovljeno iz sredstev Evropske unije;

18. Predlagamo, da se **službenih potovanj v tujino** na delovne skupine tako v okviru EU kot tudi v okviru Sveta Evrope in mednarodne konference udeležujejo samo nujno potrebni uslužbenci v kolikor ni mogoče zagotoviti udeležbo iz SPBR-ja v Bruslju.

19. **Omogočiti širokopasovni Internet za vse** do konca leta 2010 s pospešeno gradnjo omrežij na podeželju s pomočjo sredstev proračuna za kohezijsko politiko (domača sredstva in sredstva EU), z dodatno alokacijo sredstev k že predvidenim in pospešitvijo predvidene dinamike.

TRETJI SKLOP: Ukrepi za stabilizacijo in normalno delovanje finančnega sistema ter finančnega trga

Predlagamo da:

1. Banka Slovenije **oceni »zdravstveno stanje« slovenskega finančnega sistema**, ter predstavnikom Vlade in Državnega zbora poroča o njegovem stanju. Poročilo mora vsebovati tudi:

- Imena in priimke oseb oziroma nazivov firm, ki so najela posojila za odkup lastniških deležev podjetij, višino in pogoje pod katerimi so bila ta posojila sklenjena ter morebitne spremembe oziroma podaljševanje teh posojil (pod kakšnimi pogoji in kdaj).
- V kolikšni meri in pod kakšnimi pogoji so banke, ki so v pretežno državni lasti zagotavljale tako imenovane posojilne linije drugim poslovnim bankam, ki so pomagale pri prevzemnih aktivnostih menedžerskih prevzemov podjetij in v kolikšni meri so bile pri teh prevzemnih aktivnostih vpletene hčerinske banke, ki jih imajo banke v pretežni državni lasti v tujini.
- Seznam in natančen znesek naložb bank in zavarovalnic v večinski državni lasti ter tudi same Banke Slovenije v tako imenovane toksične vrednostne papirje (vrednostne papirje propadle banke Lehman Brothers oziroma vrednostne papirje, ki temeljijo na t.i. drugorazrednih hipotekarnih posojilih).

2. Na podlagi ocene Banke Slovenije **Vlada RS (so)ustanovi posebno banko oziroma institucijo** na katero banke prenesejo terjatve iz naslova »slabih« kreditov, ob upoštevanju polne osebne odgovornosti članov uprav in NS; Ukrep je namenjen oživitvi finančnega sistema z namenom, da čim prej začne delovati in financirati propulzivna in zdrava podjetja (dobra podjetja ne smejo posredno nositi bremena »slabih« kreditov, ker bodo zaradi tega manj konkurenčna);

3. **Subvencionirati obrestno mero** (ali pa ustrezno spremeniti sedanjo ureditev obdavčitve obresti) **za dolgoročne depozite** (depoziti nad enim letom), ki jih ima prebivalstvo pri poslovnih bankah, s čimer se spodbuja dolgoročno varčevanje in ustvarja kvalitetna sredstva, ki jih podjetja lahko uporabijo za investicije. Prebivalstvo trenutno varčuje predvsem kratkoročno, zato bi ta ukrep to varčevanje predvsem **"preusmeril" iz kratkoročnega na dolgoročno** s čimer bi se zagotovili kvalitetnejši viri. Ukrep kratkoročno ne bi bistveno vplival na obseg zasebne potrošnje, ki jo je seveda v času gospodarske krize (ki so bile do sedaj kratkoročne) potrebno spodbujati;

4. Po informacijah s terena banke podjetjem še vedno ne odobravajo posojil, tudi tistim podjetjem, ki imajo zagotovljeno delo in kupce se posojila ne odobravajo. Tudi SID banka, ki naj bi prevzela vodilno vlogo za sprostitev kreditnega krča pri temu ni uspešna. Zato je nujno takoj sprejeti še dodatne ukrepe za sprostitev kreditnega krča. Te vrste ukrepov so že davno sprejele številne države, zato je potrebno pregledati prakso teh držav. Eden takih ukrepov bi lahko bil po zgledu Francije ustanovitev **Strateškega sklada za investicije**, ki bi nadomestil banke, ki nočejo investirati oziroma odobravati posojil zdravim in perspektivnim podjetjem. Sklad bi moral odobravati zlasti dolgoročna posojila in omogočati ugodno zamenjavo kratkoročnih posojil za dolgoročna posojila.

PRIPRAVLJENI PREDLOGI ZAKONOV:

1. predlog Zakona o spremembah Zakona o davku od dohodka pravnih oseb
2. predlog Zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o dohodnini
3. predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na dodano vrednost
4. predlog Zakona o dopolnitvah Zakona o javnih financah
5. predlog Zakona o pomoči gospodarstvu v času gospodarske krize s spodbujanjem zasebne potrošnje

Predlog novele zakona o ddv

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV

Ljubljana, 24.4.2009

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 48/92, 15/94, 19/94, 44/94, 123/04 in 90/05) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št 35/02, 60/04, 64/07 in 92/07-uradno prečiščeno besedilo) vlagamo podpisani poslanki in poslanci

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVKU NA DODANO VREDNOST,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Pri obravnavi predloga zakona na sejah Državnega zbora in njegovih delovnih teles bo kot predstavnik predlagatelj sodeloval poslanec mag. Andrej Vizjak.

Priloga:

- predlog novele zakona o davku na dodano vrednost
- podpisi poslank in poslancev:

Jože Tanko
dr. Vinko Gorenak
mag. Branko Grims
Branko Marinič
France Cukjati
Aleksander Zorn
Rado Likar

Jožef Jerovšek
Miro Petek
Eva Irgl
Zvone Černač
dr. Peter Verlič
Rudolf Petan
Janez Janša
Iztok Podkrižnik
Robert Hrovat
Štefan Tisel
Milenko Zihlerl
Milan Čadež
Andrej Vizjak
Marjan Bezjak
Zvone Lah
Danijel Krivec
Alenka Jeraj
Ivan Grill
Darko Menih

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DAVKU NA DODANO VREDNOST

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

Žal so se uresničile napovedi strokovnjakov, da bo slovensko gospodarstvo padlo v gospodarsko recesijo, ker se je vlada Boruta Pahorja prepozno in neučinkovito odzvala na svetovno finančno in gospodarsko krizo.

Napovedi gospodarske rasti so tako za Slovenijo iz meseca v mesec bolj pesimistične. V decembrski napovedi je UMAR napovedal v letu 2009 1,1 % gospodarsko rast, v letu 2010 pa 3,1 % gospodarsko rast, medtem, ko je evropska komisija Sloveniji za leto 2009 napovedovala 0,6 % gospodarsko rast. Zadnja napoved UMAR-ja, ki jo je podal v mesecu marcu 2009 pa napoveduje kar 4 % gospodarski upad oz. negativno gospodarsko rast za leto 2009! Ta podatek je toliko bolj alarmanten zato, ker je podoben upad BDP napovedan tudi za povprečje EU. Vlada Janeza Janše je z ustrezno in učinkovito gospodarsko politiko dosegla, da je slovenski BDP v povprečju rasel za 3 odstotne točke hitreje kot je bila rast v povprečju EU. Tudi upad BDP bi moral biti za 3 odstotne točke manjši od povprečja EU, če želimo v doglednem času zmanjšati zaostanek v razvitosti. Ob nastopu vlade Boruta Pahorja je ta napovedovala, da bo ta razkorak držala oz., da bo upad slovenskega BDP bistveno manjši od povprečja EU. Kaže, da ji ta cilj zaradi njenega prepočasnega in neustreznega odziva na svetovno finančno in gospodarsko krizo ne bo uspel.

To potrjuje tudi nedavno poročilo evropske komisije, ki je v poročilu navedla, da je Slovenija v zadnjem lanskem četrtletju zaznala drugi največji upad BDP med evrskimi državami (- 4,1 %), medtem, ko je celotne evrsko območje v zadnjem četrtletju zaznalo 1,5 % upad BDP. Tudi za prvo četrtletje 2009 je napovedana negativna gospodarska rast, in če se bo to zgodilo, in najverjetneje se tudi bo, bomo v Sloveniji tudi tehnično v recesiji.

Da vlada Boruta Pahorja reagira na krizo prepočasi in neučinkovito potrjuje tudi kazalnik gospodarskega razpoloženja v Sloveniji, ki se v zadnjih mesecih niža bistveno bolj kot pa v celotni EU. Tako je kazalnik gospodarskega razpoloženja v marcu 2009 v EU upadel za 0,6 točke na 60,3 točke, v Sloveniji pa je v tem času upadel kar za 1,8 točke na samo 44,3 točke. To jasno kaže, da za slabšanje gospodarskega položaja v Sloveniji ni kriva samo svetovna finančna in gospodarska kriza, ampak predvsem nepravočasno in neučinkovito ukrepanje vlade Boruta Pahorja na to krizo. Očitno je, da so bili ukrepi vlad v drugih državah EU učinkovitejši in pravočasni, saj je kazalnik gospodarskega razpoloženja v teh državah upadel bistveno manj kot v Sloveniji.

Ukrepe, ki so se sprejemali v ostalih, bistveno uspešnejših evropskih državah lahko v grobem razdelimo v tri skupine:

- ukrepi za stabilizacijo in normalno delovanje finančnega sistema ter finančnega trga,
- ukrepi za spodbujanje proizvodne in investicijske dejavnosti podjetij, vključno z ukrepi za ohranitev delovnih mest in
- ukrepi za spodbujanje zasebne potrošnje ter večje investicijske aktivnosti države.

Ukrepe za stabilizacijo in normalno delovanje finančnega sistema ter finančnega trga je sprejela večinoma še vlada Janeza Janše, ki se je na svetovno finančno krizo nemudoma odzvala in pripravila ukrepe za njeno premostitev. Tako je prejšnja vlada sprejela novelo Zakona o bančništvu, s katero je uvedla neomejeno jamstvo za bančne vloge. Za hiter in učinkovit odziv na morebitno nedelovanje medbančnega trga Evropi pa je prejšnja vlada sprejela še novelo Zakona o javnih financah (ZJF). S spremembami tega zakona lahko država odobri poročila za medbančno kreditiranje, lahko zagotovi posojilo kreditnim in določenim drugim finančnim institucijam ali pa lahko v te institucije vstopi tudi kapitalsko. Konec meseca marca 2009 je bil na predlog sedanje vlade sprejet tudi Zakon o jamstveni shemi Republike, ki ureja državna jamstva bankam za zadolževanje podjetij. Tudi ta ukrep je vlada Boruta Pahorja predlagala v svojem stilu prepočasnega odzivanja na krizo, saj so prve države tak ukrep sprejele že decembra 2008 (npr. Velika Britanija).

Tudi ukrepe za spodbujanje proizvodne in investicijske dejavnosti podjetij je pripravila in sprejela še vlada Janeza Janše. S spremembami Zakona o davku na dohodek pravnih oseb in Zakona o dohodnini bi se bistveno znižal davek na dobiček podjetij in bistveno bi se povišala olajšava za investicije in olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj. Nova vlada Boruta Pahorja je te ključne ukrepe najprej zavrnila, ko pa je te zakone povzela in večkrat vložila v zakonodajni postopek Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, jih je vlada Boruta Pahorja tako spremenila (vlada Boruta Pahorja je del teh ukrepov podprla zato, da je dajala vtis, da podpira prave, konkretne ukrepe za blažitev krize), da so praktično izgubili svoj cilj in namen. Namesto teh ukrepov je bil sprejet Zakon o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa, kot ključen zakon za ublažitev posledic krize. Ta zakon naj bi prispeval k ohranjanju delovnih mest, zanj pa so predvidena tudi visoka sredstva (preko 230 milijonov evrov). Vendar pa je zakon spisan tako, da v bistvu spodbuja nedelo, ker podjetja za to, da skrajšajo delovni čas, prejmejo subvencijo od države. In bolj kot skrajšajo delovni čas, višjo subvencijo prejmejo. In tukaj je tudi ključ, zakaj je slovensko gospodarstvo tako drastično in hitro upadlo. Namesto, da bi se podjetja spodbujala, da vlagajo v nove programe in odpirajo nova delovna mesta, se jih spodbuja, da zmanjšajo svojo proizvodno in poslovno aktivnost. Drastičen in hiter upad slovenskega gospodarstva pospešuje še zaradi finančne krize zaostrena likvidnostna situacija podjetij in nepripravljenost vlade Boruta Pahorja, da bi slovenskemu gospodarstvu vsaj deloma likvidnostno pomagalo s takojšnjo uveljavitvijo novele Zakona o davku na dodano vrednost, ki jo je tudi predlagala PS SDS in v kateri se skrajšuje rok za vračilo preplačanega DDV podjetjem. Z podporo temu predlogu zakona ima ponovno priložnost, da to napako popravi.

O spodbujanju investicijske dejavnosti države največ pove v marcu 2009 sprejeti rebalans proračuna RS za leto 2009, kjer o takemu povečanju ni ne duha ne sluha, se pa zato bistveno povečujejo materialni stroški in sredstva za plače. Rebalans pa sploh ne temelji na realnih makroekonomskih predpostavkah, saj je bilo že v času sprejemanja tega rebalansa znano, da bo gospodarski upad oz. negativna gospodarska rast znašala - 4 %, medtem, ko rebalans temelji na predpostavki 0,6 % gospodarske rasti. Se pa zato v temu rebalansu uvajajo fiktivne postavke, kot je postavka 9535 - Poplačila obveznosti iz naslova vračil vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje v višini 50

milijonov evrov. Ukrepov za spodbujanje zasebne potrošnje pa vlada Boruta Pahorja ni še predlagala in po javnih informacijah o takih ukrepih niti ne razmišlja. Nasprotno, z zniževanjem plač javnih uslužbencev in napovedanim znižanjem pokojnin zasebno potrošnjo celo omejuje. Recesija pomeni upad gospodarske aktivnosti. Gospodarska aktivnost pa upade, ko se zmanjša trošenje prebivalstva ter trošenje oziroma investicije podjetij. Pomembno vlogo pri trošenju in investicijah pa ima seveda tudi država. Za oživitev gospodarske aktivnosti je torej potrebno sprejeti tudi ukrepe, ki bi spodbudili trošenje prebivalstva.

2. Cilji, načela in poglobitve rešitve zakona

Cilj predlaganega zakona je izboljšanje likvidnosti slovenskega gospodarstva, ki se zaradi svetovne finančne krize poslabšuje. V svetu zaradi te krize vlada veliko nezaupanje med finančnimi institucijami, zaradi česar se je medbančno kreditiranje, od katerega so zelo odvisne tudi slovenske banke, praktično zaustavilo. Posledica tega je tudi to, da so banke in druge kreditne institucije zelo zmanjšale kreditiranje gospodarstva, tisto malega kar še kreditirajo pa je pod bistveno slabšimi pogoji kot še pred nekaj meseci. Zaradi manjšega priliva likvidnih sredstev v gospodarstvo so podjetja prisiljena podaljševati plačilne roke ali pa svojih obveznosti sploh niso več zmožna poravnati, to pa vodi v začaran krog zmanjševanja likvidnosti.

Cilj predlaganega zakona je tudi uveljavitev 106. člena Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost. Člen določa da lahko Svet državam članicam na predlog Komisije s soglasnim odločanjem dovoli, da za storitve iz Priloge IV najpozneje do 31. decembra 2010 uporabljajo nižje stopnje iz člena 98. Nižje stopnje se lahko uporabljajo za storitve, našteje v največ dveh kategorijah iz Priloge IV. V izjemnih primerih pa se lahko državam članicam dovoli, da uporablja nižjo stopnjo za tri kategorije iz Priloge IV. Svetovna finančna in gospodarska kriza je izjemen primer in za izboljšanje razmer je potrebna čim nižja obdavčitev čim večjih proizvodov in storitev. Zato predlog zakona nalaga vladi, da takoj sproži ustrezne postopke, da Svet to dovoljenje Sloveniji tudi izda.

K izboljšanju likvidnosti slovenskega gospodarstva v teh razmerah lahko veliko pripomore tudi država. Zato se predlaga zvišanje praga obdavčljivega prometa do katerega sme davčni zavezanec obračunavati in plačevati DDV po plačani realizaciji. Eden od pomembnih ukrepov v tej smeri pa je tudi skrajšanje roka za vračilo preplačanega davka na dodano vrednost (DDV) v primerih, ko zavezanec na podlagi obračuna DDV izkazuje terjatev do države (Davčni urad RS - DURS). S tem bi gospodarstvo prej prišlo do sredstev, ki jih je založilo za DDV, s čimer bi se mu izboljšala likvidnostna situacija.

Poglobitva rešitev predloga zakona je zvišanje praga obdavčljivega prometa do katerega sme davčni zavezanec obračunavati in plačevati DDV po plačani realizaciji iz 208.000 evrov na 7.300.000 evrov. Znesek 7.300.000 evrov se predlaga zato, ker je ta znesek eden od pogojev po katerem se po Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD) šteje podjetje za majhno podjetje (prihodki od prodaje v 12 mesecih ne smejo preseči 7.300.000

evrov). Sprememba bi torej ugodno vplivala le na majhna podjetja, ki so v razmerah te krize tudi najbolj ogrožena. Predlaga se tudi skrajšanje roka za vračilo preplačanega DDV na 7 dni po predložitvi obračuna DDV. Na 7 dni se rok skrajšuje tudi tistim zavezancem, ki zaradi pretežnega izvoza blaga oziroma dobav znotraj Evropske skupnosti v zaporednih obračunih DDV izkazujejo presežek DDV in imajo v veljavni ureditvi ta rok določen na 30 dni.

3. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javno finančna sredstva

Predlagane spremembe Zakona o davku na dodano vrednost ne zmanjšujejo ali povečujejo javno finančnih sredstev. Predlagatelj ocenjuje, da bo sprememba zakona imela za posledico le določen likvidnostni izpad sredstev iz naslova DDV. Likvidnostni izpad sredstev lahko država nadomesti bistveno lažje kot pa gospodarstvo, zlasti mala podjetja.

Za izvajanje zakona ni potrebno zagotoviti dodatnih sredstev.

4. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost ureditve pravu EU

Predlagana sprememba zakona je prilagojena pravnemu redu Evropske unije, pri čemer prenaša vsebino iz Direktive Sveta z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih - Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (77/388/EGS), z vsemi spremembami in dopolnitvami, Direktive Sveta z dne 6. decembra 1979 o uskladitvi zakonov držav članic o prometnih davkih – postopki za vračilo davka na dodano vrednost davčnim zavezancem, katerih sedež ni na ozemlju države (79/1072/EGS), Trinajste direktive Sveta o usklajevanju zakonodaje držav članic glede prometnih davkov – postopki vračila davka na dodano vrednost davčnim zavezancem, ki nimajo stalnega prebivališča ali sedeža na ozemlju Skupnosti in Direktivo Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost.

4.1. . Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih glede roka za vračilo preplačanega DDV

Rok za vračilo preplačanega DDV v drugih pravnih sistemih je različen. Na **Nizozemskem in Irskem** znaša ta rok vračila preplačanega DDV med 7 in 10 dni. Navedeni rok se lahko podaljša, če davčna uprava sumi, da je z obračunom kaj narobe. V **Estoniji** je rok za vračilo preplačanega DDV 5 dni, v **Veliki Britaniji** pa znaša rok za vračilo preplačanega DDV 30 dni.

4.2. . Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih glede obračunavanja in plačevanja DDV po plačani realizaciji

Finska Vsi davčni zavezanci lahko tekom obračunskega obdobja obračunavajo DDV po plačani ali po fakturirani realizaciji, vendar morajo na koncu obračunskega obdobja v

svojem knjigovodstvu opraviti popravke. Na primer, če je bilo blago dobavljeno in zanj še ni bil izdan račun ali ni bilo prejeto plačilo se šteje, da je nastala obveznost obračuna in plačila DDV zadnji mesec zadevnega obračunskega obdobja. Izjema so osebe, ki lahko po zakonu o računovodstvu zaključijo svoje knjige na podlagi plačane realizacije (tudi npr. kmetovalci in drugi primarni proizvajalci), ki lahko DDV obračunavajo po plačani realizaciji v vseh davčnih obdobjih.

Nemčija Obračunavanje DDV na podlagi plačane realizacije je predvideno za majhna podjetja, katerih promet v predhodnem letu ne preseže 125.000 €, majhna podjetja, ki jim ni potrebno voditi knjig in evidenc kot tudi za osebe, ki opravljajo svobodne poklice po zakonu o dohodnini. Tako obračunavanje DDV zahteva predhodno prijavo davčnega zavezanca svojemu davčnemu uradu in pozitivno rešitev slednjega.

Združeno kraljestvo omogoča obračun DDV na podlagi plačane realizacije:

- če vrednost obdavčljivih dobav v obdobju 1 leta ne preseže 660.000L (cca. 948.000 EUR; iz zneska so izvzete oproščene dobave in dobave osnovnih sredstev, ki so se prej uporabljala za poslovni namen). Podjetje lahko obračunava DDV po plačani realizaciji, dokler njegov promet ne preseže 825.000L (cca. 1.185.000 EUR). Pravica do odbitka vstopnega DDV je vezana na plačilo in ne na prejem računa.
- trgovcem na drobno, ki prodajajo neposredno končnim potrošnikom, vendar ob izpolnjevanju posebnih pogojev
- pri letnih obračunih, ki omogočajo davčnim zavezancem, da izpolnijo en DDV obračun vsako leto. Trimesečna in mesečna vmesna plačila zapadejo v odvisnosti od prometa davčnega zavezanca. Za uporabo te ureditve je kar nekaj pogojev. Vrednost obdavčenih dobav v zadnjem 12-mesečnem obdobju ne sme presegati 660.000L (cca. 948.000 EUR). Podjetje lahko obračunava DDV po plačani realizaciji, dokler njegov promet ne preseže 825.000L (cca.1.185.000 EUR).

Švedska Na Švedskem se lahko DDV obračunava na podlagi plačane realizacije za davčne zavezance, katerih promet ne presega 20 kratnika davčne osnove, veljavne za finančno leto (v 2001 je bila davčna osnova 36.900 SEK (cca. 3.900 EUR), kar pomeni, da davčni zavezanec s prometom, ki presega 738.000 SEK (cca. 78.000 EUR), po predpisih ne sme uporabljati te metode).

Če se uporabi metoda plačane realizacije, se DDV od neplačanih računov oziroma terjatev mora tudi izkazati v obračunu DDV, ki se nanaša na zadnje obdobje finančnega leta.

5. Druge posledice, ki jih bo imelo sprejetje zakona

Skrajšanje roka za vračilo preplačanega DDV bo izboljšalo likvidnost slovenskega gospodarstva, s čimer se bo povečala konkurenčna sposobnost in preprečilo povečanje nezaposlenosti.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 117/06 in 52/07) se v drugem odstavku 73. člena številka "60" nadomesti s številko "7".

Dosedanji tretji odstavek se črta.

Dosedanji četrti odstavek, ki postane tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

"Davčnemu zavezancu, ki presežka DDV ne prejme v roku iz drugega odstavka tega člena, pripadajo zamudne obresti po obrestni meri, določeni z zakonom, ki ureja davčni postopek od prvega dne po poteku 7 dni od predložitve obračuna DDV".

Dosedanji peti odstavek postane četrti odstavek.

2. člen

V prvem odstavku 131. člena se številka "208.000" nadomesti z številko "7.300.000".

3. člen

V Prilogo I - Seznam dobav blaga in storitev, za katere se uporablja nižja stopnja DDV se dodajo naslednje kategorije:

(17) Manjša popravila:

(a) koles,

(b) čevljev in usnjenih izdelkov

(c) oblačil in gospodinjskega perila (vključno s krpanjem in predelavo);

(18) storitve domačega varstva (kot pomoč na domu in varstvo otrok, skrb za ostarele, obolele ali invalide);

(19) friziranje

Za zgoraj navedene kategorije se lahko nižja stopnja DDV v skladu z Direktivo Sveta 2006/112/ES uporablja najkasneje do 31. decembra 2010.

4. člen

Prejšnji člen se začne uporabljati z dnem dovoljenja Sveta EU. Vlada Republike Slovenije mora najpozneje v osmih dneh od uveljavitve tega zakona sprožiti ustrezne postopke za pridobitev tega dovoljenja.

5. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Ta člen določa, da se davčnemu zavezancu na njegovo zahtevo rok za vračilo preplačanega DDV skrajša iz 60 dni na 7 dni. Črta se odstavek, ki je določal, da se davčnim zavezancem, ki pretežno izvažajo znotraj Skupnosti, na njihovo zahtevo presežek DDV vrne v 30 dneh po predložitvi obračuna DDV, saj zaradi skrajšanja roka ni več potreben. Člen določa tudi, da davčnemu zavezancu, ki presežka DDV ne prejme v roku iz drugega odstavka tega člena, pripadajo zamudne obresti po obrestni meri, določeni z zakonom, ki ureja davčni postopek od prvega dne po poteku 7 dni od predložitve obračuna DDV.

K 2. členu

Člen določa zvišanje praga obdavčljivega prometa do katerega sme davčni zavezanec obračunavati in plačevati DDV po plačani realizaciji iz 208.000 evrov na 7.300.000 evrov. Znesek 7.300.000 evrov se predlaga zato, ker je ta znesek eden od pogojev po katerem se po Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD) šteje podjetje za majhno podjetje (prihodki od prodaje v 12 mesecih ne smejo preseči 7.300.000 evrov). Sprememba bo torej ugodno vplivala le na majhna podjetja, ki so v razmerah te krize tudi najbolj ogrožena.

K 3. členu

Svet EU lahko državam članicam na predlog Komisije s soglasnim odločanjem dovoli, da za storitve iz Priloge IV, v skladu s 106. členom Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost najpozneje do 31. decembra 2010 uporabljajo nižje stopnje iz člena 98. Nižje stopnje se lahko uporabljajo za storitve, našteje v največ dveh kategorijah iz Priloge IV. V izjemnih primerih pa se lahko državam članicam dovoli, da uporablja nižjo stopnjo za tri kategorije iz Priloge IV.

K 4. členu

Člen določa, da se 3. člen začne uporabljati z dnem dovoljenja Sveta EU. Vlada Republike Slovenije mora v osmih dneh od uveljavitve tega zakona sprožiti ustrezne postopke za pridobitev tega dovoljenja. Svetovna finančna in gospodarska kriza, ki smo ji priča je izjemen primer in za izboljšanje razmer je potrebna čim nižja obdavčitev čim večih proizvodov in storitev. Zato člen nalaga vladi, da mora najpozneje v 8 dneh sprožiti ustrezne postopke, da Svet to dovoljenje Sloveniji tudi izda.

K 5. členu

S tem členom je določeno, da zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu, kar je potrebno zaradi čim hitrejše uveljavitve ukrepov za izogib in blažitev posledic svetovne finančne in gospodarske krize, ki ima lahko težko popravljive posledice za delovanje države.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJATA IN PRILOGA I, KI SE DOPOLNJUJE

73. člen

(vračilo DDV na podlagi obračuna DDV)

(1) Če za dano davčno obdobje znesek odbitkov presega znesek dolgovanega DDV, se presežek prenese v naslednje davčno obdobje.

(2) Ne glede na prvi odstavek tega člena se davčnemu zavezancu na njegovo zahtevo presežek DDV vrne v 60 dneh po predložitvi obračuna DDV.

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se davčnemu zavezancu, ki zaradi pretežnega izvoza blaga oziroma dobav blaga znotraj Skupnosti v zaporednih obračunih DDV izkazuje presežek DDV, na njegovo zahtevo presežek DDV vrne v 30 dneh po predložitvi obračuna DDV.

(4) Davčnemu zavezancu, ki presežka DDV ne prejme v roku iz drugega ali tretjega odstavka tega člena, pripadajo zamudne obresti po obrestni meri, določeni z zakonom, ki ureja davčni postopek od prvega dne po poteku 60 oziroma 30 dni od predložitve obračuna DDV.

(5) Če je davčnemu zavezancu potekel rok za plačilo drugih davkov, se presežek vrne po poplačilu davčnega dolga.

131. člen

(splošno)

(1) Davčni zavezanec, ki v zadnjih 12 mesecih ni presegel 208.000 eurov obdavčenega prometa, brez DDV, in ni verjetno, dabo ta znesek presegel v naslednjih 12 mesecih, sme obračunavati in plačevati DDV na podlagi prejetih plačil za opravljene dobave blaga in storitev (v nadaljnjem besedilu: posebna ureditev po plačani realizaciji) v skladu s tem podpoglavjem na način, ki ga predpiše minister, pristojen za finance.

(2) V znesek iz prejšnjega odstavka se ne všteva prodaja osnovnih sredstev.

(3) Pri povezanih osebah se, za namene tega podpoglavja, kot znesek iz prvega odstavka tega člena šteje znesek, ki ga vse povezane osebe dosežejo skupaj. Za povezane osebe se štejejo osebe, ki so kot take določene v predpisih o obdavčitvi dohodkov pravnih ali fizičnih oseb.

(4) Ne glede na 33. člen tega zakona, nastane obveznost obračuna DDV za davčnega zavezanca, ki uporablja posebno ureditev po plačani realizaciji, na dan, ko prejme plačilo.

(5) Ne glede na 62. člen tega zakona, nastane pravica do odbitka DDV za davčnega zavezanca, ki uporablja posebno ureditev po plačani realizaciji, na dan, ko izvrši plačilo.

PRILOGA I

SEZNAM DOBAV BLAGA IN STORITEV, ZA KATERE SE UPORABLJA NIŽJA STOPNJA DDV

(1) Hrana (vključno s pijačo, razen alkoholnih pijač) za ljudi in živali; žive živali, semena, rastline in primesi, ki so (običajno) namenjene za pripravo hrane; izdelki, ki se (običajno) uporabljajo kot dodatki k hrani ali kot njen nadomestek; priprava jedi;

(2) dobava vode;

(3) zdravila, ki se uporabljajo za zdravljenje in preprečevanje bolezni v humani in veterinarski medicini, vključno z izdelki za nadzorovanje rojstev in z izdelki za higiensko zaščito;

(4) medicinske oprema, pripomočki in druga sredstva, ki so namenjena za lajšanje ali zdravljenje okvare ali invalidnosti in so namenjena izključno za osebno uporabo, ključno z njihovim vzdrževanjem;

(5) prevoz oseb in njihove osebne prtljage;

(6) knjige (vključno z brošurami, letaki in podobnim tiskanim materialom, otroškimi slikanicami ter otroškimi knjigami za risanje in barvanje, tiskanimi notami ter notnimi rokopisi, zemljevidi ter hidrografskimi in podobnimi kartami), časopisi in periodične

publikacije (vključno s knjižnično izposajo teh gradiv, če le-ta ni oproščena plačila DDV v skladu z 42. členom tega zakona), razen tistih, ki v celoti ali v večini vključujejo reklamne vsebine;

(7) vstopnine za razstave, gledališča, muzeje, za ogled naravnih znamenitosti, kinematografske in glasbene prireditve, cirkuse, sejme, zabaviščne parke, živalske vrtove in podobne kulturne prireditve ter športne prireditve;

(8) avtorske pravice književnikov in skladateljev ter storitve izvajalskih umetnikov;

(9) uvoz umetniških predmetov, zbirk in starin iz 2., 3. in 4. točke prvega odstavka 101. člena tega zakona;

(10) umetniški predmeti iz 2. točke prvega odstavka 101. člena tega zakona, če jih proda:

– avtor ali njegovi zakoniti oziroma pravni nasledniki ali

– davčni zavezanec, ki ni preprodajalec, če prodajo opravi

priložnostno, in če je te predmete uvozil sam ali so mu jih prodali avtorji ali njegovi zakoniti oziroma pravni nasledniki, ali če je imel pri nabavi pravico do popolnega odbitka vstopnega DDV;

(11) stanovanja, stanovanjski in drugi objekti, namenjeni za trajno bivanje, ter deli teh objektov, če so del socialne politike, vključno z gradnjo, obnovo in popravili le-teh;

(12) živali za pitanje, semena, sadike, gnojila, fitofarmaceutvska sredstva ter storitve, ki so namenjene izključno uporabi v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu;

(13) dajanje nastanitvenih zmogljivosti v najem v hotelih in podobnih nastanitvenih obratih, vključno z nastanitvenimi zmogljivostmi v domovih in drugih nastanitvenih obratih ter oddajanje prostorov za šotore, prikolice in podobne premične objekte;

(14) uporaba športnih objektov;

(15) storitve pokopa in upepelitve, skupaj s prometom blaga, ki je neposredno povezan s pokopom ali upepelitvijo in ga opravi izvajalec pogrebnih storitev;

(16) storitve javne higiene.

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVI ZAKONA O DOHODNINI

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV

Ljubljana, 24.4.2009

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 48/92, 15/94, 19/94, 44/94, 123/04 in 90/05) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/02, 60/04, 64/07 in 92/07-uradno prečiščeno besedilo) vlagamo podpisani poslanki in poslanci

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVI ZAKONA O DOHODNINI,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Pri obravnavi predloga zakona na sejah Državnega zbora in njegovih delovnih teles bo kot predstavnik predlagateljev sodeloval poslanec Rado Likar.

Priloga:

- predlog novele zakona o dohodnini
- podpisi poslank in poslancev:

Jože Tanko
mag. Branko Grims
Branko Marinič
France Cukjati
Aleksander Zorn
Rado Likar
Eva Irgl
dr. Vinko Gorenak
Jožef Jerovšek
Miro Petek
Rudolf Petan

Janez Janša
Milenko Zihertl
dr. Peter Verlič
Iztok Podkrižnik
Zvone Černač
Milan Čadež
Štefan Tisel
Andrej Vizjak
Marjan Bezjak
Robert Hrovat
Zvone Lah
Danijel Krivec
Alenka Jeraj
Ivan Grill
Darko Menih

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVI ZAKONA O DOHODNINI

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

Žal so se uresničile napovedi strokovnjakov, da bo slovensko gospodarstvo padlo v gospodarsko recesijo, ker se je vlada Boruta Pahorja prepozno in neučinkovito odzvala na svetovno finančno in gospodarsko krizo.

Napovedi gospodarske rasti so tako za Slovenijo iz meseca v mesec bolj pesimistične. V decembrski napovedi je UMAR napovedal v letu 2009 1,1 % gospodarsko rast, v letu 2010 pa 3,1 % gospodarsko rast, medtem, ko je evropska komisija Sloveniji za leto 2009 napovedovala 0,6 % gospodarsko rast. Zadnja napoved UMAR-ja, ki jo je podal v mesecu marcu 2009 pa napoveduje kar 4 % gospodarski upad oz. negativno gospodarsko rast za leto 2009! Ta podatek je toliko bolj alarmanten zato, ker je podoben upad BDP napovedan tudi za povprečje EU. Vlada Janeza Janše je z ustrezno in učinkovito gospodarsko politiko dosegla, da je slovenski BDP v povprečju rasel za 3 odstotne točke hitreje kot je bila rast v povprečju EU. Tudi upad BDP bi moral biti za 3 odstotne točke manjši od povprečja EU, če želimo v doglednem času zmanjšati zaostanek v razvitosti. Ob nastopu vlade Boruta Pahorja je ta napovedovala, da bo ta razkorak držala oz., da bo upad slovenskega BDP bistveno manjši od povprečja EU. Kaže, da ji ta cilj zaradi njenega prepočasnega in neustreznega odziva na svetovno finančno in gospodarsko krizo ne bo uspel.

To potrjuje tudi nedavno poročilo evropske komisije, ki je v poročilu navedla, da je Slovenija v zadnjem lanskem četrtletju zaznala drugi največji upad BDP med evrskimi državami (- 4,1 %), medtem, ko je celotne evrsko območje v zadnjem četrtletju zaznalo 1,5 % upad BDP. Tudi za prvo četrtletje 2009 je napovedana negativna gospodarska rast, in če se bo to zgodilo, in najverjetneje se tudi bo, bomo v Sloveniji tudi tehnično v recesiji.

Da vlada Boruta Pahorja reagira na krizo prepočasi in neučinkovito potrjuje tudi kazalnik gospodarskega razpoloženja v Sloveniji, ki se v zadnjih mesecih niža bistveno bolj kot pa v celotni EU. Tako je kazalnik gospodarskega razpoloženja v marcu 2009 v EU upadel za 0,6 točke na 60,3 točke, v Sloveniji pa je v tem času upadel kar za 1,8 točke na samo 44,3 točke. To jasno kaže, da za slabšanje gospodarskega položaja v Sloveniji ni kriva samo svetovna finančna in gospodarska kriza, ampak predvsem nepravočasno in neučinkovito ukrepanje vlade Boruta Pahorja na to krizo. Očitno je, da so bili ukrepi vlad v drugih državah EU učinkovitejši in pravočasni, saj je kazalnik gospodarskega razpoloženja v teh državah upadel bistveno manj kot v Sloveniji.

Ukrepe, ki so se sprejemali v ostalih, bistveno uspešnejših evropskih državah lahko v grobem razdelimo v tri skupine:

- ukrepi za stabilizacijo in normalno delovanje finančnega sistema ter finančnega trga,
- ukrepi za spodbujanje proizvodne in investicijske dejavnosti podjetij, vključno z ukrepi za ohranitev delovnih mest in
- ukrepi za spodbujanje zasebne potrošnje ter večje investicijske aktivnosti države.

Ukrepe za stabilizacijo in normalno delovanje finančnega sistema ter finančnega trga je sprejela večinoma še vlada Janeza Janše, ki se je na svetovno finančno krizo nemudoma odzvala in pripravila ukrepe za njeno premostitev. Tako je prejšnja vlada

sprejela novelo Zakona o bančništvu, s katero je uvedla neomejeno jamstvo za bančne vloge. Za hiter in učinkovit odziv na morebitno nedelovanje medbančnega trga Evropi pa je prejšnja vlada sprejela še novelo Zakona o javnih financah (ZJF). S spremembami tega zakona lahko država odobri poročila za medbančno kreditiranje, lahko zagotovi posojilo kreditnim in določenim drugim finančnim institucijam ali pa lahko v te institucije vstopi tudi kapitalsko. Konec meseca marca 2009 je bil na predlog sedanje vlade sprejet tudi Zakon o jamstveni shemi Republike, ki ureja državna jamstva bankam za zadolževanje podjetij. Tudi ta ukrep je vlada Boruta Pahorja predlagala v svojem stilu prepočasnega odzivanja na krizo, saj so prve države tak ukrep sprejele že decembra 2008 (npr. Velika Britanija).

Tudi ukrepe za spodbujanje proizvodne in investicijske dejavnosti podjetij je pripravila in sprejela še vlada Janeza Janše. S spremembami Zakona o davku na dohodek pravnih oseb in Zakona o dohodnini bi se bistveno znižal davek na dobiček podjetij in bistveno bi se povišala olajšava za investicije in olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj. Nova vlada Boruta Pahorja je te ključne ukrepe najprej zavrnila, ko pa je te zakone povzela in večkrat vložila v zakonodajni postopek Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, jih je vlada Boruta Pahorja tako spremenila (vlada Boruta Pahorja je del teh ukrepov podprla zato, da je dajala vtis, da podpira prave, konkretne ukrepe za blažitev krize), da so praktično izgubili svoj cilj in namen. Namesto teh ukrepov je bil sprejet Zakon o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa, kot ključen zakon za ublažitev posledic krize. Ta zakon naj bi prispeval k ohranjanju delovnih mest, zanj pa so predvidena tudi visoka sredstva (preko 230 milijonov evrov). Vendar pa je zakon spisan tako, da v bistvu spodbuja nedelo, ker podjetja za to, da skrajšajo delovni čas, prejmejo subvencijo od države. In bolj kot skrajšajo delovni čas, višjo subvencijo prejmejo. In tukaj je tudi ključ, zakaj je slovensko gospodarstvo tako drastično in hitro upadlo. Namesto, da bi se podjetja spodbujala, da vlagajo v nove programe in odpirajo nova delovna mesta, se jih spodbuja, da zmanjšajo svojo proizvodno in poslovno aktivnost. Drastičen in hiter upad slovenskega gospodarstva pospešuje še zaradi finančne krize zaostrena likvidnostna situacija podjetij in nepripravljenost vlade Boruta Pahorja, da bi slovenskemu gospodarstvu vsaj deloma likvidnostno pomagalo s takojšnjo uveljavitvijo novele Zakona o davku na dodano vrednost, ki jo je tudi predlagala PS SDS in v kateri se skrajšuje rok za vračilo preplačanega DDV podjetjem.

O spodbujanju investicijske dejavnosti države največ pove v marcu 2009 sprejeti rebalans proračuna RS za leto 2009, kjer o takemu povečanju ni ne duha ne sluha, se pa zato bistveno povečujejo materialni stroški in sredstva za plače. Rebalans pa sploh ne temelji na realnih makroekonomskih predpostavkah, saj je bilo že v času sprejemanja tega rebalansa znano, da bo gospodarski upad oz. negativna gospodarska rast znašala - 4 %, medtem, ko rebalans temelji na predpostavki 0,6 % gospodarske rasti. Se pa zato v temu rebalansu uvajajo fiktivne postavke, kot je postavka 9535 - Poplačila obveznosti iz naslova vračil vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje v višini 50 milijonov evrov. Ukrepov za spodbujanje zasebne potrošnje pa vlada Boruta Pahorja ni še predlagala in po javnih informacijah o takih ukrepih niti ne razmišlja. Nasprotno, z zniževanjem plač javnih uslužbencev in napovedanim znižanjem pokojnin zasebno potrošnjo celo omejuje. Recesija pomeni upad gospodarske aktivnosti. Gospodarska aktivnost pa upade, ko se zmanjša trošenje prebivalstva ter trošenje oziroma investicije

podjetij. Pomembno vlogo pri trošenju in investicijah pa ima seveda tudi država. Za oživitev gospodarske aktivnosti je torej potrebno sprejeti tudi ukrepe, ki bi spodbudili trošenje prebivalstva.

Torej pomembno je, da se tudi v težjih časih in spremenjenih razmerah spodbuja za investiranje in posledično rast in razvoj. Spodbujati je potrebno vse segmente gospodarstva, ukrepi pa morajo biti posameznemu segmentu gospodarstva prilagojeni glede na njegove značilnosti.

2. Cilji, načela in poglobitve rešitve zakona

Cilj predlaganega zakona je razbremeniti slovensko gospodarstvo, kar je v času svetovne in gospodarske krize še toliko bolj pomembno. Pri razbremenitvi gospodarstva je še posebno pozornost potrebno nameniti majhnemu gospodarstvu, izmed katerega še posebej izstopajo samostojni podjetniki posamezniki. Ti so najbolj dinamičen, hkrati pa najbolj ranljiv del gospodarstva. Samostojni podjetniki posamezniki imajo zaradi svoje majhnosti slabša pogajalska izhodišča pri bankah in večjih poslovnih partnerjih, hkrati pa se neredko zgodi, da večji poslovni partnerji izkoriščajo svojo velikost za to, da uveljavijo boljše plačilne in druge pogoje na račun majhnih podjetnikov. Vendar je ravno ta najmanjši del gospodarstva velikokrat najbolj ključen za nadaljnji razvoj in uspešnost celotnega nacionalnega gospodarstva. Za veliko najbolj znanih svetovnih podjetij, zlasti iz tehnološkega sektorja (Google, Microsoft, Apple ...) je znano, da so se razvili in zrastle iz idej posameznikov, ki so imeli tudi to srečo, da so delovali v okolju, ki jim je omogočilo in jih spodbujalo, da so svoje ideje prenesli v konkretne projekte ter se uspešno razvijali in širili poslovanje.

Za ustvarjanje okolja, ki bi kot prvo spodbujal ljudi, da se sploh odločajo za podjetništvo in nadalje, da to okolje spodbuja majhne podjetnike k rasti in razvoju je ključna država. Predvsem davčni zakoni so pomemben del podjetniškega okolja. Pomembno je, da čim večjemu številu samostojnim podjetnikom omogočajo enostavno poslovanje s čim nižjimi administrativnimi in drugimi stroški. Predlagani zakon zagotavlja poenostavljeno ugotavljanje davčne osnove za obdavčitev za večje število zavezancev, ki imajo dohodke iz dejavnosti. Predlagani zakon pa tudi spodbuja samostojne podjetnike k zaposlovanju novih delavcev, kar je v času svetovne finančne in gospodarske krize, zaradi katere grozijo in se dogajajo množična odpuščanja in brezposelnost še posebej pomembno.

Poglobitva rešitev predloga zakona je dvig meje prihodkov davčnega zavezanca iz naslova opravljanja dejavnosti iz 42.000 evrov na 100.000 evrov, da lahko pri ugotavljanju davčne osnove naslednjega davčnega leta zahteva upoštevanje normiranih odhodkov. Predlaga se tudi dopolnitev pogoja za upoštevanje normiranih odhodkov, ki pravi, da davčni zavezanec ne sme zaposlovati delavcev, da lahko pri upoštevanju davčne osnove zahteva upoštevanje normiranih odhodkov. Predlaga se, da poleg tistih zavezancev, ki ne zaposlujejo delavcev, zahtevajo upoštevanje normiranih odhodkov tudi tisti zavezanec, ki zaposlujejo enega delavca.

S predlagano spremembo veljavne zakonodaje se predlaga tudi povečanje olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj. Olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj naj bi se povečala s 20% na 40% zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj, prav tako naj bi se povečala olajšava za te iste namene, ki vključuje regionalno komponento in sicer s 30% oziroma 40% na 50% oziroma 60% zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj.

3. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javno finančna sredstva

Tako kot že pri zvišanju praga prihodkov za poenostavljeno ugotavljanje osnove za obdavčitev iz naslova dohodka iz dejavnosti in ostalih sprememb, ki so bile sprejete 23.11.2005 v noveli Zakona o dohodnini (ZDoh-1D), bo tudi ta sprememba v obdavčitvi dohodkov fizičnih oseb imela določene minimalne likvidnostne posledice na državni proračun, vendar bo pomenila precejšnjo administrativno poenostavitev izvajanja dohodninske zakonodaje. Po podatkih ministrstva za finance je od 75.000 davčnih zavezancev davčno olajšavo za raziskavo in razvoj koristilo 461 zavezancev in ta olajšava ne povzroča večjih finančnih učinkov v državni blagajni. Ocenjujemo, da tudi dvig te olajšave ne bo imel večjih finančnih posledic za državno blagajno, bo dal pa gospodarstvu pomembno sporočilo, da država investiranje gospodarstva v raziskave in razvoj podpira.

Na druga javno finančna sredstva predlagane spremembe in dopolnitve nimajo učinkov.

4. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost ureditve pravu EU

Predlog zakona ni predlagan z namenom usklajevanja s pravnim redom Evropske unije, saj-le ta tega področja ne ureja.

Mednarodna primerjava je vzeta iz sprejetega Zakona o dohodnini (ZDoh-2, U.L. 117/06), ki je bil v državnem zboru sprejet 26.10.2006.

A) AVSTRIFA

Dohodek iz dejavnosti

V dohodek iz dejavnosti se vključuje dohodek iz poklicnih in drugih neodvisnih storitev ter dohodek iz trgovanja in poslovanja. Stroški, ki nastanejo v zvezi s pridobivanjem, zagotavljanjem in ohranjanjem obdavčljivega dohodka, se na splošno priznajo kot odbitek pri ugotavljanju davčne osnove.

Davčni zavezanci, ki ugotavljajo dohodek po plačani realizaciji, se lahko odločijo za uporabo normiranih stroškov, namesto da bi odšteli dejanske stroške. Taki stroški se izračunajo kot procent od bruto dohodka in se na splošno gibljejo od 12% (za dohodek

iz dejavnosti na splošno) do 6% (za dejavnost poučevanja in znanstveno dejavnost), a največ, za 12% ali 6%, v višini 220.000 evrov.

B) FINSKA

Dohodek iz dejavnosti

Neto dohodek zavezanca iz dejavnosti se izračuna po enakih pravilih, kot veljajo za družbe. V dohodek iz dejavnosti se vštevata tudi določen dohodek iz premičnega in nepremičnega premoženja, ki pripada dejavnosti.

Neto dohodek iz dejavnosti se razdeli v zaslužen dohodek in dohodek iz naložb. Znesek, ki je enak 20% neto kapitala, uporabljanega v dejavnosti na koncu preteklega davčnega leta, se šteje za dohodek iz naložb; preostanek je zaslužen dohodek. Vendar je del, ki se šteje za dohodek iz naložb, določen v višini 10%, če tako zahteva davčni zavezanec (to je lahko bolj ugodno za zavezanca z nižjimi dohodki, zaradi progresivnih stopenj obdavčitve).

Razlikovanja med poslovnim in poklicnim dohodkom za davčne namene ni.

C) ITALIJA

Dohodek iz poklicne in druge dejavnosti

Dohodek iz poklicnih storitev je dosežen iz običajnih neodvisnih dejavnosti, ki niso poslovna dejavnost, npr. iz umetniških dejavnosti ali opravljanja poklicnih storitev. Obdavčljivi dohodek je razlika med prejetim plačilom in stroški, ki nastanejo pri tem, vključno:

- s hotelskimi stroški, stroški pogostitve in razvedrila, ki se odštejejo do višine 2% plačil, prejetih v preteklem letu; in
- z amortizacijo stalnih sredstev, ki se uporabljajo v okviru doseganja dohodka iz poklicnih storitev. Amortizacija vozil, ki se v večjem delu davčnega leta ne uporabljajo samo za opravljanje poklicnih storitev, se dovoli samo do 50% stroškov, priznanih za davčne namene. Dohodek iz poslovne dejavnosti se na splošno obdavči po progresivnih stopnjah dohodnine.

Posameznik, ki začne opravljati poklicno ali drugo dejavnost na novo, se lahko odloči, da se njegov dohodek (če prihodki ne presegajo 30.987,41 evrov za storitve in 61.974,83 evrov za druge dejavnosti) obdavči z nadomestnim davkom po stopnji 10%. Ta vzpodbuda velja za prva tri leta dejavnosti. Posamezniki, ki že opravljajo malo dejavnost (prihodki ne presegajo 25.822,84 evrov), se lahko odločijo za nadomestni davek po stopnji 15%. Časovne omejitve ni.

5. Druge posledice, ki jih bo imelo sprejetje zakona

Zakon ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 117/06 in 20/09) se v drugi točki tretjega odstavka 48. člena številka "42.000" nadomesti s številko "100.000".

V tretji točki tretjega odstavka se za besedo "delavcev" doda besedilo "ali zaposluje največ enega delavca".

2. člen

V 61. členu v prvem odstavku se številka »20« nadomesti s številko »40«, številka »30« s številko »50« in številka » 40« s številko »60«.

3. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Uporabljati pa se začne pri odmeri dohodnine za leto 2009.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Člen določa, da se meja za upoštevanje normiranih odhodkov dvigne iz 42.000 evrov na 100.000 evrov prihodkov iz dejavnosti v zadnjih zaporednih 12 mesecih. Širi se tudi krog upravičencev, ki lahko zahtevajo upoštevanje normiranih odhodkov pri ugotavljanju davčne osnove tudi na tiste zavezanca, ki zaposlujejo enega delavca.

K 2. členu

Ta člen določa, da lahko zavezanec uveljavlja splošno olajšavo za vlaganja v raziskave in razvoj iz prvega stavka prvega odstavka 61. člena zakona v višini 40 % zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj, vendar največ v višini davčne osnove. Ob tem pa ostaja v veljavi tudi regijska davčna olajšava za raziskave in razvoj, določena v tretjem stavku prvega odstavka 61. člena zakona in urejena tudi z Uredbo o davčni regijski olajšavi za raziskave in razvoj. Ker je regijska davčna olajšava za raziskave in razvoj v 61. členu določena kot dodatna olajšava splošni olajšavi na način, da se znesek splošne olajšave poveča za 10 oziroma 20 odstotnih točk, sta v tem členu povečani številki 30 in 40 na 50 in 60.

K 3. členu

V tem členu je določeno, da se uporabljajo te spremembe in dopolnitve Zakona o dohodnini za odmero dohodnine v letu 2009.

IV. BESEDILI ČLENOV, KI SE SPREMINJATA

48. člen

(davčna osnova)

(1) Davčna osnova od dohodka iz dejavnosti je dobiček, ki se ugotovi kot razlika med prihodki in odhodki, doseženimi v zvezi z opravljanjem dejavnosti, če ni s tem zakonom drugače določeno.

(2) Za ugotavljanje prihodkov in odhodkov se uporabljajo predpisi o obdavčitvi dohodkov pravnih oseb, če ni s tem zakonom drugače določeno.

(3) Zavezanec, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

1. zanj ne obstaja obveznost vodenja poslovnih knjig in evidenc po drugih predpisih in ne vodi poslovnih knjig in evidenc po drugih predpisih; za druge predpise se ne štejejo davčni predpisi,

2. njegovi prihodki iz dejavnosti v zadnjih zaporednih 12 mesecih, z vključno mesecem oktobrom tekočega leta, ne presegajo 42.000 eurov,

3. ne zaposluje delavcev, lahko pri ugotavljanju davčne osnove naslednjega davčnega leta zahteva upoštevanje normiranih odhodkov v višini, določeni v 59. členu tega zakona.

(4) Ne glede na tretji odstavek tega člena, lahko zavezanec, ki je na novo začel z opravljanjem dejavnosti in izpolnjuje pogoja iz 1. in 3. točke tretjega odstavka tega člena, pri ugotavljanju davčne osnove v prvem davčnem letu in v drugem davčnem letu, če je začel z opravljanjem dejavnosti v zadnjih šestih mesecih prvega davčnega leta, zahteva upoštevanje normiranih odhodkov v višini, določeni v 59. členu tega zakona.

(5) Za posamezno kmetijsko in dopolnilno dejavnost se sme v okviru kmečkega gospodinjstva kot zavezanec prigrasiti en sam nosilec dejavnosti.

(6) Ne glede na tretji odstavek tega člena, lahko zavezanec iz drugega odstavka 47. člena tega zakona, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

1. zanj ne obstaja obveznost vodenja poslovnih knjig in evidenc po drugih predpisih in ne vodi poslovnih knjig in evidenc po drugih predpisih; za druge predpise se ne štejejo davčni predpisi,

2. prihodki iz dejavnosti v zadnjih zaporednih 12 mesecih, z vključno mesecem oktobrom tekočega leta, ne presegajo 42.000 eurov na nosilca in na drugega člana kmečkega gospodinjstva, ki je vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot kmet oziroma član kmečkega gospodarstva, v skladu z zakonom, ki ureja obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, pri ugotavljanju davčne osnove naslednjega

davčnega leta zahteva upoštevanje normiranih odhodkov v višini, določeni v 59. členu tega zakona.

(7) Ne glede na šesti odstavek tega člena, lahko zavezanec, ki je na novo priglasil ugotavljanje davčne osnove po drugem odstavku 47. člena tega zakona in izpolnjuje pogoj iz 1. točke šestega odstavka tega člena, pri ugotavljanju davčne osnove v prvem in drugem davčnem letu, zahteva upoštevanje normiranih odhodkov v višini, določeni v 59. členu tega zakona.

61. člen

(olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj)

(1) Zavezanec lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 20% zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj v davčnem letu, vendar največ v višini davčne osnove. Vlaganja po tem odstavku so vlaganja v:

1. notranje raziskovalno-razvojne dejavnosti zavezanca, vključno z nakupom raziskovalno-razvojne opreme, ki se izključno in stalno uporablja pri izvajanju raziskovalne-razvojne dejavnosti zavezanca;

2. nakup raziskovalno-razvojnih storitev (ki jih izvajajo druge osebe, vključno s povezanimi osebami, oziroma druge javne ali zasebne raziskovalne organizacije). Ne glede na prvi stavek tega odstavka, lahko zavezanec uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 30% zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj v skladu s tem odstavkom, če ima sedež in opravlja svojo dejavnost na področjih države, ki imajo bruto domači proizvod na prebivalca nižji od povprečja države do 15%, in v višini 40% zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj v skladu s tem odstavkom, če ima sedež in opravlja svojo dejavnost na področjih države, ki imajo bruto domači proizvod na prebivalca nižji od povprečja države za več kot 15% (v nadaljnjem besedilu: regijska olajšava). Vlada z uredbo določi shemo za izvajanje regijske olajšave. Pri ugotavljanju zneska, za katerega zavezanec lahko znižuje davčno osnovo v skladu s tem odstavkom, se upoštevajo zneski za vlaganja po tem odstavku, v skladu z določbami tega zakona o določanju davčne osnove. Pri razmerjih s povezanimi osebami se upoštevajo zneski, ugotovljeni po določbah tega zakona o določanju davčne osnove pri poslovanju med povezanimi osebami. Vlaganja v raziskave in razvoj po tem odstavku mora zavezanec opredeliti v poslovnem načrtu ali posebnem razvojnem projektu/programu.

(2) Zavezanec lahko za neizkoriščen del davčne olajšave po tem členu v davčnem letu znižuje davčno osnovo v naslednjih petih davčnih letih.

(3) Pri znižanju davčne osnove na račun neizkoriščenega dela davčne olajšave iz preteklih davčnih let se davčna osnova najprej zniža za neizkoriščeni del davčne olajšave starejšega datuma.

(4) Neizkoriščeni del davčne olajšave po tem členu se ob prenehanju opravljanja dejavnosti, če so izpolnjeni pogoji iz četrtega in devetega odstavka 51. člena tega zakona, lahko prenese na novega zasebnika oziroma novo pravno osebo oziroma prevzemno pravno osebo. Šteje se, da je olajšavo prevzel novi zasebnik oziroma nova pravna oseba oziroma prevzemna pravna oseba, pod pogoji kot bi veljali, če do prenehanja ne bi prišlo.

(5) Zavezanec ne more uveljavljati olajšave za vlaganja po prvem odstavku tega člena v delu, ki so financirana iz sredstev proračuna Republike Slovenije oziroma proračuna EU, če imajo ta sredstva naravo nepovratnih sredstev.

(6) Minister, pristojen za finance, podrobneje predpiše izvajanje tega člena.

PREDLOG ZAKONA O POMOČI GOSPODARSTVU V ČASU GOSPODARSKE KRIZE S SPODBUJANJEM ZASEBNE POTROŠNJE

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV

Ljubljana, 24.4.2009

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 48/92, 15/94, 19/94, 44/94, 123/04 in 90/05) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št 35/02, 60/04, 64/07 in 92/07-uradno prečiščeno besedilo) vlagamo podpisani poslanki in poslanci

PREDLOG ZAKONA O POMOČI GOSPODARSTVU V ČASU GOSPODARSKE KRIZE S SPODBUJANJEM ZASEBNE POTROŠNJE,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Pri obravnavi predloga zakona na sejah Državnega zbora in njegovih delovnih teles bo kot predstavnik predlagateljev sodeloval poslanec Zvone Černač.

Priloga:

- predlog zakona o pomoči gospodarstvu v času gospodarske krize s spodbujanjem zasebne potrošnje
- podpisi poslank in poslancev:

Jože Tanko
Marjan Bezjak
Janez Janša
dr. Vinko Gorenak
mag. Branko Grims
Branko Marinič
Aleksander Zorn
France Cukjati
Rado Likar
Jožef Jerovšek

Miro Petek
Rudolf Petan
Eva Irgl
dr. Peter Verlič
Iztok Podkrižnik
Zvone Černač
Andrej Vizjak
Štefan Tisel
Milenko Ziherl
Milan Čadež
Robert Hrovat
Zvone Lah
Danijel Krivec
Alenka Jeraj
Ivan Grill
Darko Menih

PREDLOG ZAKONA O POMOČI GOSPODARSTVU V ČASU GOSPODARSKE KRIZE S SPODBUJANJEM ZASEBNE POTROŠNJE

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

Žal so se uresničile napovedi strokovnjakov, da bo slovensko gospodarstvo padlo v gospodarsko recesijo, ker se je vlada Boruta Pahorja prepozno in neučinkovito odzvala na svetovno finančno in gospodarsko krizo.

Napovedi gospodarske rasti so tako za Slovenijo iz meseca v mesec bolj pesimistične. V decembrski napovedi je UMAR napovedal v letu 2009 1,1 % gospodarsko rast, v letu 2010 pa 3,1 % gospodarsko rast, medtem, ko je evropska komisija Sloveniji za leto 2009 napovedovala 0,6 % gospodarsko rast. Zadnja napoved UMAR-ja, ki jo je podal v mesecu marcu 2009 pa napoveduje kar 4 % gospodarski upad oz. negativno gospodarsko rast za leto 2009! Ta podatek je toliko bolj alarmanten zato, ker je podoben upad BDP napovedan tudi za povprečje EU. Vlada Janeza Janše je z ustrezno in učinkovito gospodarsko politiko dosegla, da je slovenski BDP v povprečju rasel za 3 odstotne točke hitreje kot je bila rast v povprečju EU. Tudi upad BDP bi moral biti za 3 odstotne točke manjši od povprečja EU, če želimo v doglednem času zmanjšati zaostanek v razvitosti. Ob nastopu vlade Boruta Pahorja je ta napovedovala, da bo ta razkorak držala oz., da bo upad slovenskega BDP bistveno manjši od povprečja EU. Kaže, da ji ta cilj zaradi njenega prepočasnega in neustreznega odziva na svetovno finančno in gospodarsko krizo ne bo uspel.

To potrjuje tudi nedavno poročilo evropske komisije, ki je v poročilu navedla, da je Slovenija v zadnjem lanskem četrtletju zaznala drugi največji upad BDP med evrskimi državami (- 4,1 %), medtem, ko je celotne evrsko območje v zadnjem četrtletju zaznalo 1,5 % upad BDP. Tudi za prvo četrtletje 2009 je napovedana negativna gospodarska rast, in če se bo to zgodilo, in najverjetneje se tudi bo, bomo v Sloveniji tudi tehnično v recesiji.

Da vlada Boruta Pahorja reagira na krizo prepočasi in neučinkovito potrjuje tudi kazalnik gospodarskega razpoloženja v Sloveniji, ki se v zadnjih mesecih niža bistveno bolj kot pa v celotni EU. Tako je kazalnik gospodarskega razpoloženja v marcu 2009 v EU upadel za 0,6 točke na 60,3 točke, v Sloveniji pa je v tem času upadel kar za 1,8 točke na samo 44,3 točke. To jasno kaže, da za slabšanje gospodarskega položaja v Sloveniji ni kriva samo svetovna finančna in gospodarska kriza, ampak predvsem nepravočasno in neučinkovito ukrepanje vlade Boruta Pahorja na to krizo. Očitno je, da so bili ukrepi vlad v drugih državah EU učinkovitejši in pravočasni, saj je kazalnik gospodarskega razpoloženja v teh državah upadel bistveno manj kot v Sloveniji.

Ukrepe, ki so se sprejemali v ostalih, bistveno uspešnejših evropskih državah lahko v grobem razdelimo v tri skupine:

- ukrepi za stabilizacijo in normalno delovanje finančnega sistema ter finančnega trga,
- ukrepi za spodbujanje proizvodne in investicijske dejavnosti podjetij, vključno z ukrepi za ohranitev delovnih mest in
- ukrepi za spodbujanje zasebne potrošnje ter večje investicijske aktivnosti države.

Ukrepe za stabilizacijo in normalno delovanje finančnega sistema ter finančnega trga je sprejela večinoma še vlada Janeza Janše, ki se je na svetovno finančno krizo nemudoma odzvala in pripravila ukrepe za njeno premostitev. Tako je prejšnja vlada sprejela novelo Zakona o bančništvu, s katero je uvedla neomejeno jamstvo za bančne vloge. Za hiter in učinkovit odziv na morebitno nedelovanje medbančnega trga Evropi pa je prejšnja vlada sprejela še novelo Zakona o javnih financah (ZJF). S spremembami tega zakona lahko država odobri poročila za medbančno kreditiranje, lahko zagotovi posojilo kreditnim in določenim drugim finančnim institucijam ali pa lahko v te institucije vstopi tudi kapitalsko. Konec meseca marca 2009 je bil na predlog sedanje vlade sprejet tudi Zakon o jamstveni shemi Republike, ki ureja državna jamstva bankam za zadolževanje podjetij. Tudi ta ukrep je vlada Boruta Pahorja predlagala v svojem stilu prepočasnega odzivanja na krizo, saj so prve države tak ukrep sprejele že decembra 2008 (npr. Velika Britanija).

Tudi ukrepe za spodbujanje proizvodne in investicijske dejavnosti podjetij je pripravila in sprejela še vlada Janeza Janše. S spremembami Zakona o davku na dohodek pravnih oseb in Zakona o dohodnini bi se bistveno znižal davek na dobiček podjetij in bistveno bi se povišala olajšava za investicije in olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj. Nova vlada Boruta Pahorja je te ključne ukrepe najprej zavrnila, ko pa je te zakone povzela in večkrat vložila v zakonodajni postopek Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, jih je vlada Boruta Pahorja tako spremenila (vlada Boruta Pahorja je del teh ukrepov podprla zato, da je dajala vtis, da podpira prave, konkretne ukrepe za blažitev krize), da so praktično izgubili svoj cilj in namen. Namesto teh ukrepov je bil sprejet Zakon o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa, kot ključen zakon za ublažitev posledic krize. Ta zakon naj bi prispeval k ohranjanju delovnih mest, zanj pa so predvidena tudi visoka sredstva (preko 230 milijonov evrov). Vendar pa je zakon spisan tako, da v bistvu spodbuja nedelo, ker podjetja za to, da skrajšajo delovni čas, prejmejo subvencijo od države. In bolj kot skrajšajo delovni čas, višjo subvencijo prejmejo. In tukaj je tudi ključ, zakaj je slovensko gospodarstvo tako drastično in hitro upadlo. Namesto, da bi se podjetja spodbujala, da vlagajo v nove programe in odpirajo nova delovna mesta, se jih spodbuja, da zmanjšajo svojo proizvodno in poslovno aktivnost. Drastičen in hiter upad slovenskega gospodarstva pospešuje še zaradi finančne krize zaostrena likvidnostna situacija podjetij in nepripravljenost vlade Boruta Pahorja, da bi slovenskemu gospodarstvu vsaj deloma likvidnostno pomagalo s takojšnjo uveljavitvijo novele Zakona o davku na dodano vrednost, ki jo je tudi predlagala PS SDS in v kateri se skrajšuje rok za vračilo preplačanega DDV podjetjem.

O spodbujanju investicijske dejavnosti države največ pove v marcu 2009 sprejeti rebalans proračuna RS za leto 2009, kjer o takemu povečanju ni ne duha ne sluha, se pa zato bistveno povečujejo materialni stroški in sredstva za plače. Rebalans pa sploh ne temelji na realnih makroekonomskih predpostavkah, saj je bilo že v času sprejemanja tega rebalansa znano, da bo gospodarski upad oz. negativna gospodarska rast znašala - 4 %, medtem, ko rebalans temelji na predpostavki 0,6 % gospodarske rasti. Se pa zato v temu rebalansu uvajajo fiktivne postavke, kot je postavka 9535 - Poplačila obveznosti iz naslova vračil vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje v višini 50 milijonov evrov. Ukrepov za spodbujanje zasebne potrošnje pa vlada Boruta Pahorja ni še predlagala in po javnih informacijah o takih ukrepih niti ne razmišlja. Nasprotno, z

zniževanjem plač javnih uslužbencev in napovedanim znižanjem pokojnin zasebno potrošnjo celo omejuje. Recesija pomeni upad gospodarske aktivnosti. Gospodarska aktivnost pa upade, ko se zmanjša trošenje prebivalstva ter trošenje oziroma investicije podjetij. Pomembno vlogo pri trošenju in investicijah pa ima seveda tudi država. Za oživitev gospodarske aktivnosti je torej potrebno sprejeti tudi ukrepe, ki bi spodbudili trošenje prebivalstva.

2. Cilji, načela in pogloblitve rešitve zakona

Cilj predlaganega zakona je spodbuditi trošenje prebivalstva, da bi se tako spodbudila gospodarska aktivnost v času gospodarske krize. Trošenje prebivalstva se želi spodbuditi zlasti v tistih gospodarskih panogah, ki obsegajo pomemben del gospodarstva in predvsem tistih, katerih oživitev bi imela največji in najhitrejši učinek na oživitev celotne gospodarske aktivnosti. Res je, da ukrep zahteva precej javnofinančnih sredstev, vendar bi se vložena sredstva državi zaradi povečane gospodarske aktivnosti, ki pomeni več pobranih davkov in manj brezposelnih hitro povrnila.

V predlogu zakona se tako predlaga subvencijo mladim družinam in posameznikom, ki še niso dopolnili 33 let in ki prvič rešujejo svoj stanovanjski problem za nakup stanovanja, pa tudi za gradnjo, rekonstrukcijo in spremembo namembnosti obstoječih objektov, saj družine tudi na ta način rešujejo svoj stanovanjski problem. Zaradi finančne in gospodarske krize so mnoga zgrajena stanovanja kljub znižanju cene ostala neprodana, gradnja številnih stanovanjskih hiš se je ustavila, številnim družinam, zlasti tistim, ki so socialno šibkejše, se je reševanje stanovanjskega problema ustavilo. Posledica tega je zmanjšanje gradbene aktivnosti, kar ima še posebej velik negativen vpliv na celotno gospodarstvo. Za oživitev slovenskega gospodarstva je zato nujno najprej oživiti gradbeno panogo.

Velik problem, ki ga imajo mlade družine in posamezniki pri reševanju stanovanjskega problema, so tudi slabe možnosti za najetje hipotekarnega posojila, zlasti pri družinah katere člani so zaposleni za določen čas. Problem je tudi nevarnost izgube službe, kar je v razmerah te krize še toliko bolj izrazito. Zato predlog zakona določa, da mora minister za finance pripraviti ustrezne ukrepe s katerimi bi se ti problemi omilili oz. ustrezno rešili.

Število subvencij za nakup stanovanja oziroma za gradnjo, rekonstrukcijo in spremembo namembnosti obstoječih objektov je zaradi javnofinančnih zmožnosti omejeno na 6.000, kar je slabih 20 % gospodinjestev, ki po anketi Statističnega urada nameravajo v naslednjem letu graditi ali kupiti stanovanje ali hišo. Za tak odstotek naj bi se po nekaterih ocenah zaradi krize tudi zmanjšal promet z nepremičninami v letu 2009. Višina subvencije po predlogu zakona znaša 10.000 evrov, poudariti pa je potrebno, da je predlagana subvencija bistveno višja od subvencij, ki so se za ta namen podeljevale v prejšnjih letih tudi zato, ker se na trgu nepremičnin prvič v zgodovini samostojne Slovenije soočamo z večjo ponudbo nepremičnin, kot pa znaša povpraševanje po njih.

V predlogu zakona pa se predlaga tudi subvencioniranje zamenjave starega osebne avtomobila za novo, okolju bolj prijazno vozilo, saj je to ukrep, ki bi poleg oživitve

gospodarske aktivnosti pomembno prispeval tudi k zmanjšanju onesnaževanja okolja in večji prometni varnosti.

Avtomobilska industrija je v Sloveniji zelo pomemben del gospodarstva, saj imamo poleg Revoza, ki je največji slovenski izvoznik še vrsto podjetij, ki izdelujejo dele za avtomobilsko industrijo. Predlog zakona omogoča subvencijo vsem fizičnim osebam, ki bi se odločile za nakup novega osebnega avtomobila, ki ima vrednost CO2 manjšo od 160 g/km in bi hkrati zamenjale star osebni avtomobil, ki ima motor EUR2 ali slabši in je zato ekološko sporen.

Po predlogu zakona znaša subvencija 1.000 evrov na osebni avtomobil, število subvencij pa je zaradi javno finančnih zmožnosti omejeno na 15.000, za približno tolikšno število osebnih avtomobilov pa naj bi bila v letu 2009 zaradi svetovne finančne in gospodarske krize tudi manjša prodaja.

Predlog zakona temelji na načelu pravičnosti in solidarnosti, saj daje prednost pri subvencijah za reševanje stanovanjskega problema socialno šibkejšim. Pri subvencijah za zamenjavo starega, ekološko spornega osebnega vozila pa predlog zakona temelji na načelu skrbi za čisto okolje in skrbi za varnost državljanov v prometu.

3. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javno finančna sredstva

Za nakup stanovanj in za gradnjo, rekonstrukcijo in spremembo namembnosti objektov zakon zagotavlja 6.000 subvencij po 10.000 evrov, kar zneso 60 milijonov evrov. Zakon zagotavlja tudi sredstva za 15.000 subvencij po 1.000 evrov za zamenjavo starih, ekološko spornih osebnih avtomobilov za nova vozila. Znesek subvencij iz tega naslova zneso 15 milijonov evrov, kar skupaj s subvencijami za stanovanja pomeni neposredne posledice za državni proračun v višini 75 milijonov evrov.

Predvsem je potrebno upoštevati, da se bodo vložena sredstva državi zaradi povečane gospodarske aktivnosti, ki pomeni več pobranih davkov in manj brezposelnih hitro povrnila. S sprejemom teh ukrepov lahko v kratkem pričakuje ne samo povrnitev vloženih sredstev, temveč tudi dodatne javno finančne prihodke.

Sredstva za izvedbo tega zakona se bodo zagotovila v proračunu za leto 2010.

Na druga javno finančna sredstva predlagani zakon nima učinkov.

4. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost ureditve pravu EU

4.1. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih glede subvencioniranja oz. pomoči za nakup, gradnjo, rekonstrukcijo ali spremembo namembnosti stanovanjskih objektov

Nemčija

V Nemčiji je odgovorna za sprejemanje stanovanjskih programov tako država, kot občine oziroma njihova združenja. V pristojnosti občin je tudi pridobivanje zemljišč za gradnjo. Zaradi ugodnih davčnih olajšav je prisoten tudi velik interes zasebnega sektorja za stanovanjsko gradnjo.

V primeru samostojne gradnje so subvencije in vzpodbude posredne narave, saj se gradnja financira iz lastnih sredstev investitorja, se pa subvencionira obrestna mera posojil, še posebej ugodne so obrestne mere pri hipotekarnih posojilih.

Obstaja tudi možnost sklenitve namenskega varčevanja za gradnjo (*Bausparen*), na podlagi katerega se lahko pridobi ugodnejše stanovanjsko posojilo glede na znesek privarčevanih sredstev bodisi za gradnjo stanovanja ali stanovanjske hiše, bodisi za nakup stanovanja.

V Nemčiji je v veljavi Zakon o stanovanjskem dodatku. Po tem zakonu pripada vsakomur, ki izpolnjuje pogoje, stanovanjski dodatek. To je denarni znesek namenjen za plačilo najemnine ali kot dodatek za zmanjšanje stroškovne obremenitve. Višina dodatka je odvisna od števila družinskih članov, od višine dohodkov in od višine najemnine/stroškovne obremenitve

Belgija

Regije v Belgiji dodeljujejo pomoč tako pri nakupu, obnovi, popravilu kot tudi izgradnji lastnih stanovanj.

Najemnikom regija dodeli pomoč za preselitev ali plačilo najemnine, če gre za gospodinjstva s slabšim socialnim stanjem, ki najamejo primerno stanovanje.

V primeru, da si državljani sami razrešujejo svoje stanovanjsko vprašanje z izgradnjo lastnega stanovanja ali nakupom, lahko pridobijo državno subvencijo. Subvencija je lahko v obliki enkratnih izplačil (*prime*), posojil, podpore namenjene znižanju tako obresti kakor obrokov hipotekarnih kreditov in kreditov odobrenih na podlagi raznih poroštev, garancije za izpolnitev hipotekarnih kreditov in kreditov odobrenih na podlagi raznih poroštev ali zavarovanja proti izgubi prihodka gospodinjstev, ki so sklenila hipotekarne kredite.

Višina pomoči oziroma subvencije je odvisna števila članov gospodinjstva, zlasti otrok in invalidov, dohodkov gospodinjstva, lege nepremičnine, stroškov gradbenih del. Postopek dodelitve pomoči je upravni postopek, rok za izdajo odločbe pa znaša 3 mesece.

Avstrija

Za avstrijsko stanovanjsko politiko je v splošnem značilna izrazita regionaliziranost. Vsaka zvezna dežela je za vodenje samostojne stanovanjske politike sprejela svojo zakonodajo, zato je zelo težko govoriti o splošnih značilnostih avstrijskega sistema spodbujanja stanovanjske oskrbe. Stanovanjska zakonodaja je namreč že leta 1984 predala odgovornost za izvajanje stanovanjske politike posameznim zveznim deželam. Na zvezni ravni je ostala le odgovornost za splošno stanovanjsko politiko. Večji del denarnih sredstev prispeva zvezni proračun, pomemben del pa morajo prispevati tudi same zvezne dežele. Država in zvezne dežele nudijo neprofitnim stanovanjskim združenjem različne oblike spodbud za investiranje.

V Avstriji je utečen model stanovanjskega varčevanja, ki temelji na dolgoročnem namenskem stanovanjskem varčevanju z namenom razrešitve stanovanjskega vprašanja bodisi z nakupom ali izgradnjo lastnega stanovanja ali stanovanjske hiše. Varčevalci so dodatno spodbujeni s pripisom premij, sredstva za premije pa zagotavlja država. Ta oblika varčevanja je v Avstriji tudi zakonsko urejena.

Nacionalna stanovanjska varčevalna shema, ki je bila v Sloveniji uvedena že leta 1999, zakonska podlaga pa je bila sprejeta leta 2000, je po svoji vsebini in namenu kot finančni produkt primerljiva prav s podobno obliko stanovanjskega varčevanja in kreditiranja v Avstriji.

4.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih glede subvencioniranja zamenjave starega osebne avtomobila za novo vozilo

V **Franciji** država subvencionira nakup kateregakoli novega osebne avtomobila v višini 1.000 evrov, če kupec novega vozila odpelje staro vozilo, ki mora biti staro najmanj 10 let na odpad. Isti pogoj velja v **Nemčiji** in **Avstriji**, le da subvencija v Nemčiji znaša 2.500 evrov, osebni avtomobil pa mora biti star najmanj 9 let. V Avstriji pa je subvencija določena v razponu od 1.000 do 2.500 evrov, osebni avtomobil pa mora biti star najmanj 12 let. V **Srbiji** lahko prebivalci zamenjajo kateri koli star avtomobil, ki nima ekološkega motorja Euro 3, z novim Fiat Puntom. Cena menjave znaša 5.999 evrov, država pa prebivalcem pomaga s posojili in subvencionirala menjavo. Nov Fiat Punto stane okoli 7.300 evrov. S tem ukrepom se je povpraševanje po tem avtomobilu tako povečalo, da tovarna več ne more zadostiti povpraševanju in naročil trenutno ne sprejemajo več.

Predlog zakona ni predlagan z namenom usklajevanja s pravnim redom Evropske unije, saj-le ta tega področja ne ureja.

5. Druge posledice, ki jih bo imelo sprejetje zakona

Zakon ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

I. Splošna določba

1. člen

S tem zakonom se z namenom pomoči gospodarstvu zaradi svetovne finančne in gospodarske krize na način, da se spodbuja zasebna potrošnja, ureja subvencija mladim družinam in posameznikom ter posameznicam za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja in subvencija za zamenjavo starega, ekološko spornega osebnega avtomobila za nov osebni avtomobil.

II. Subvencije mladim družinam in posameznikom ter posameznicam za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja

2. člen

(1) Subvencija po tem členu je znesek, ki pripada mladi družini ali posamezniku ter posameznici, ki še ni dopolnil(a) 33 let, kot spodbuda za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja.

(2) Za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja mlade družine ali posameznika ter posameznice se šteje prvi nakup, gradnja, rekonstrukcija ali sprememba namembnosti, če stanovanje ustreza površinskim normativom, ki jih predpisuje 10. člen Stanovanjskega zakona (Uradni list RS, št. 69/03, 57/08 18/04 - ZVKSES in 47/06 - ZEN) in če mlada družina nima v lasti drugega primerne stanovanja.

(3) Mlada družina je življenjska skupnost obeh ali enega izmed staršev z enim ali več otroki oziroma posvojenci, pri čemer vsaj en otrok še ni dopolnil 14 let v koledarskem letu javnega poziva Stanovanjskega sklada Republike Slovenije. Status mlade družine ugotavlja Stanovanjski sklad Republike Slovenije skladno s predpisi, ki urejajo zakonsko zvezo in družinska razmerja.

3. člen

(1) Mlade družine imajo prednost pri dodelitvi subvencije pred posamezniki ter posameznicami, ki še niso dopolnili(e) 33 let. Izmed mladih družin pa imajo prednost tiste mlade družine, ki so v slabšem socialnem položaju. V primeru, da bo število dodeljenih subvencij zadostovalo, da bodo zanje kandidirali tudi posamezniki ter posameznice, ki še niso dopolnili(e) 33 let pa imajo prednost tisti, ki so v slabšem socialnem položaju. Pri ugotavljanju socialnega položaja se upoštevajo dohodki, prejemki in premoženje družinskih članov oziroma posameznika ter posameznice.

(2) Minister, pristojen za finance najkasneje v 10 dneh od sprejema tega zakona, predlaga ustrezne ukrepe, s katerimi se olajša položaj mladih družin in posameznikov ter posameznic, predvsem tistih družinskih članov in posameznikov ter posameznic, ki so zaposleni za določen čas, pri najemanju hipotekarnih posojil pri bankah.

4. člen

Višina subvencije znaša 10.000 eurov. Število subvencij, ki se jih podeli znaša 6.000.

5. člen

(1) Stanovanjski sklad Republike Slovenije objavi najpozneje v 15 dneh od sprejetja tega zakona javni poziv za dodelitev subvencij po tem poglavju. Javni poziv se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in na način, da je dostopen javnosti.

(2) V javnem pozivu se določijo natančnejši pogoji in postopek za pridobitev subvencije.

(3) Upravičenost do dodelitve subvencije ugotavlja pred izplačilom subvencije Stanovanjski sklad Republike Slovenije z upravnim aktom. Zoper upravni akt je dovoljena pritožba na ministrstvo, pristojno za stanovanjske zadeve.

6. člen

(1) Osebne podatke in podatke o premoženjskem stanju zbira Stanovanjski sklad Republike Slovenije neposredno od družinskih članov oziroma posameznikov ter posameznic, na katere se podatki nanašajo ter iz drugih uradnih zbirk osebnih in drugih podatkov, ki jih v Republiki Sloveniji upravljajo za to pooblaščen državni organi, organi lokalnih skupnosti ter nosilci javnih pooblastil. Z osebnimi podatki in podatki o premoženjskem stanju ravna Stanovanjski sklad Republike Slovenije skladno z določbami Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 86/04 in 67/07).

(2) Stanovanjski sklad Republike Slovenije pridobi podatke o vlagatelju oziroma vlagateljici in družinskih članih iz registra stalnega prebivalstva in centralnega registra prebivalstva, ki ga vodi organ, pristojen za vodenje registra stalnega prebivalstva, oziroma ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

(3) Iz registrov iz prejšnjega odstavka pridobi Stanovanjski sklad Republike Slovenije podatke o enotni matični številki občanov in občank, imenu in priimku, stalnem prebivališču ter davčni številki članov mlade družine in pripadnosti gospodinjstvu.

(4) Na zahtevo Stanovanjskega sklada Republike Slovenije Davčna uprava Republike Slovenije brezplačno posreduje vse podatke o obdavčljivih dohodkih za preteklo koledarsko leto za vse družinske člane, navedene v vlogi za dodelitev subvencije.

Podatke, ki so davčna tajnost, Stanovanjski sklad Republike Slovenije zbira in uporablja skladno z določbami Zakona o davčnem postopku (117/06 in 125/08).

III. Subvencija za zamenjavo starega, ekološko spornega osebnega avtomobila za nov okolju prijaznejši osebni avtomobil.

7. člen

Subvencija po tem členu je znesek, ki pripada fizični osebi, ki se odloči zamenjati star, ekološko sporen osebni avtomobil za nov, okolju prijaznejši osebni avtomobil.

8. člen

Za star, ekološko sporen osebni avtomobil se smatra osebni avtomobil, ki je star 10 let ali več in ki ima vgrajen slabši ali enak motor EUR2.

9. člen

Višina subvencije znaša 1.000 eurov. Število subvencij, ki se jih podeli znaša 15.000.

10. člen

Pogoj za pridobitev subvencije je da:

- se star, ekološko sporen avtomobil odpelje v razgradnjo in se predloži potrdilo o razgradnji, ki ga izda pooblaščen center za razgradnjo vozil,
- da je fizična oseba lastnik starega, ekološko spornega vozila vsaj 1 leto in
- da se fizična oseba odloči za nakup novega osebnega vozila, ki ima vrednost izpustov CO2 manjšo od 120 g/km.

11. člen

(1) Ministrstvo za gospodarstvo objavi najpozneje v 15 dneh od sprejetja tega zakona javni poziv za dodelitev subvencij po tem poglavju. Javni poziv se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in na način, da je dostopen javnosti.

(2) V javnem pozivu se določijo natančnejši pogoji in postopek za pridobitev subvencije.

IV. Končna določba

12. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 01.01.2010.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Člen določa predmet zakona - subvencije mladim družinam in posameznikom ter posameznicam za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja in subvencije za zamenjavo starega, ekološko spornega osebnega avtomobila za nov osebni avtomobil. Namen zakona je spodbuditi zasebno potrošnjo v času svetovne finančne in gospodarske krize, s čimer bi pomagali gospodarstvu.

K 2. členu

V okviru tega člena je določena subvencija za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja mladih družin in posameznikov ter posameznic, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje tako glede statusa mlade družine kot tudi glede starosti pri posameznikih oziroma posameznic.

Mlada družina je življenjska skupnost staršev z vsaj enim otrokom, ki v koledarskem letu javnega poziva za dodelitev subvencij še ni dopolnil 14 let. Status mlade družine je priznan tudi enoroditeljskim družinam. Stanovanjski sklad Republike Slovenije, javni sklad ugotavlja status mlade družine ob vsakoletnem javnem pozivu za dodelitev subvencij. Za mladega posameznika in posameznico, ki je upravičen do dodelitve subvencije, se štejejo tisti(e), ki še niso dopolnili(e) 33 let.

Za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja se šteje nakup, gradnja, rekonstrukcija ali sprememba namembnosti, če to ustreza površinskim standardom, ki jih predpisuje stanovanjski zakon.

K 3. členu

Pri dodelitvi subvencije imajo prednost mlade družine pred posamezniki ter posameznicami, ki še niso dopolnili(e) 33 let. Izmed mladih družin pa imajo prednost tiste, ki so v slabšem socialnem položaju. V kolikor pa bo število subvencij zadoščalo, da bodo za njih lahko kandidirali tudi mladi posamezniki in posameznice, pa bodo tudi izmed njih prednost imeli tisti, ki so v slabšem socialnem položaju.

Veliko mladih družin oziroma posameznikov ima zaposlitev za določen čas. To predstavlja velik problem pri najemanju hipotekarnih kreditov, saj poslovne banke te kredite takim osebam nerade odobravajo, če pa kredit taki osebi že odobrijo, pa so pogoji najetja neugodni (višja obrestna mera, dražje zavarovanje kredita...). Zato člen določa, da minister, pristojen za finance poišče ustrezne ukrepe, s katerimi bi zaposlenim za določen čas olajšali najetje hipotekarnega kredita.

K 4. členu

Člen določa višino in število subvencij, ki se jih lahko dodeli za namen prvega reševanja stanovanjskega problema.

K 5. členu

Člen natančneje ureja javni poziv, način objave in vsebino glede upravičenosti do subvencije za rešitev stanovanjskega problema.

K 6. členu

Ta člen daje pravno podlago Stanovanjskemu skladu Republike Slovenije, da sam pridobi javne listine in podatke iz javnih evidenc in podatke o obdavčljivih dohodkih za mlade družine in posameznike, ki kandidirajo za subvencije. Podatke mora zbirati na način kot določata Zakon o varstvu osebnih podatkov in Zakon o davčnem postopku, ter z zbranimi podatki tudi ravnati v skladu z določbami teh dveh zakonov.

K 7. členu

V okviru tega člena je določena subvencija za fizično osebo, ki se odloči zamenjati star, ekološko sporen osebni avtomobil za nov, okolju prijaznejši osebni avtomobil.

K 8. členu

Člen določa kateri osebni avtomobil se smatra za star, ekološko sporen osebni avtomobil. Za star, ekološko sporen osebni avtomobil se šteje osebni avtomobil, ki je star 10 let ali več in ki ima vgrajen slabši ali enak motor kot je motor EUR2.

K 9. členu

Člen določa višino in število subvencij, ki se jih lahko dodeli fizičnim osebam, ki se odločijo zamenjati star, ekološko sporen osebni avtomobil za nov, okolju prijaznejši osebni avtomobil.

K 10. členu

V temu členu so opredeljeni pogoji pod katerimi lahko fizična oseba pridobi subvencijo.

K 11. členu

Člen natančneje ureja javni poziv, način objave in vsebino glede upravičenosti do subvencij za nakup osebnega avtomobila.

K 12. členu

Člen določa, da zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu RS, uporablja pa se od 01.01.2010. Zakon bo pomembno vplival na blažitev posledic svetovne finančne in gospodarske krize, zato je njegova takojšnja uveljavitev nujna.

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O JAVNIH FINANCAH

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV

Ljubljana, 24.4.2009

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 48/92, 15/94, 19/94, 44/94, 123/04 in 90/05) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/02, 60/04, 64/07 in 92/07-uradno prečiščeno besedilo) vlagamo podpisani poslanki in poslanci

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O JAVNIH FINANCAH,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Pri obravnavi predloga zakona na sejah Državnega zbora in njegovih delovnih teles bo kot predstavnik predlagateljev sodeloval poslanec Jože Tanko.

Priloga:

- predlog zakona o dopolnitvah Zakona o javnih financah
- podpisi poslank in poslancev:

Jože Tanko
Marjan Bezjak
Janez Janša
dr. Vinko Gorenak
Aleksander Zorn
mag. Branko Grims
France Cukjati
Branko Marinič
Rado Likar

Jožef Jerovšek
Miro Petek
Rudolf Petan
Eva Irgl
Zvone Černač
Iztok Podkrižnik
dr. Peter Verlič
Andrej Vizjak
Milenko Zihel
Milan Čadež
Štefan Tisel
Robert Hrovat
Zvone Lah
Danijel Krivec
Alenka Jeraj
Ivan Grill
Darko Menih

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O JAVNIH FINANCAH

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

Žal so se uresničile napovedi strokovnjakov, da bo slovensko gospodarstvo padlo v gospodarsko recesijo, ker se je vlada Boruta Pahorja prepozno in neučinkovito odzvala na svetovno finančno in gospodarsko krizo.

Napovedi gospodarske rasti so tako za Slovenijo iz meseca v mesec bolj pesimistične. V decembrski napovedi je UMAR napovedal v letu 2009 1,1 % gospodarsko rast, v letu 2010 pa 3,1 % gospodarsko rast, medtem, ko je evropska komisija Sloveniji za leto 2009 napovedovala 0,6 % gospodarsko rast. Zadnja napoved UMAR-ja, ki jo je podal v mesecu marcu 2009 pa napoveduje kar 4 % gospodarski upad oz. negativno gospodarsko rast za leto 2009! Ta podatek je toliko bolj alarmanten zato, ker je podoben upad BDP napovedan tudi za povprečje EU. Vlada Janeza Janše je z ustrezno in učinkovito gospodarsko politiko dosegla, da je slovenski BDP v povprečju rasel za 3 odstotne točke hitreje kot je bila rast v povprečju EU. Tudi upad BDP bi moral biti za 3 odstotne točke manjši od povprečja EU, če želimo v doglednem času zmanjšati zaostanek v razvitosti. Ob nastopu vlade Boruta Pahorja je ta napovedovala, da bo ta razkorak držala oz., da bo upad slovenskega BDP bistveno manjši od povprečja EU. Kaže, da ji ta cilj zaradi njenega prepočasnega in neustreznega odziva na svetovno finančno in gospodarsko krizo ne bo uspel.

To potrjuje tudi nedavno poročilo evropske komisije, ki je v poročilu navedla, da je Slovenija v zadnjem lanskem četrtletju zaznala drugi največji upad BDP med evrskimi državami (- 4,1 %), medtem, ko je celotne evrsko območje v zadnjem četrtletju zaznalo 1,5 % upad BDP. Tudi za prvo četrtletje 2009 je napovedana negativna gospodarska rast, in če se bo to zgodilo, in najverjetneje se tudi bo, bomo v Sloveniji tudi tehnično v recesiji.

Da vlada Boruta Pahorja reagira na krizo prepočasi in neučinkovito potrjuje tudi kazalnik gospodarskega razpoloženja v Sloveniji, ki se v zadnjih mesecih niža bistveno bolj kot pa v celotni EU. Tako je kazalnik gospodarskega razpoloženja v marcu 2009 v EU upadel za 0,6 točke na 60,3 točke, v Sloveniji pa je v tem času upadel kar za 1,8 točke na samo 44,3 točke. To jasno kaže, da za slabšanje gospodarskega položaja v Sloveniji ni kriva samo svetovna finančna in gospodarska kriza, ampak predvsem nepravočasno in neučinkovito ukrepanje vlade Boruta Pahorja na to krizo. Očitno je, da so bili ukrepi vlad v drugih državah EU učinkovitejši in pravočasni, saj je kazalnik gospodarskega razpoloženja v teh državah upadel bistveno manj kot v Sloveniji.

Ukrepe, ki so se sprejemali v ostalih, bistveno uspešnejših evropskih državah lahko v grobem razdelimo v tri skupine:

- ukrepi za stabilizacijo in normalno delovanje finančnega sistema ter finančnega trga,
- ukrepi za spodbujanje proizvodne in investicijske dejavnosti podjetij, vključno z ukrepi za ohranitev delovnih mest in
- ukrepi za spodbujanje zasebne potrošnje ter večje investicijske aktivnosti države.

Ukrepe za stabilizacijo in normalno delovanje finančnega sistema ter finančnega trga je sprejela večinoma še vlada Janeza Janše, ki se je na svetovno finančno krizo nemudoma odzvala in pripravila ukrepe za njeno premostitev. Tako je prejšnja vlada sprejela novelo Zakona o bančništvu, s katero je uvedla neomejeno jamstvo za bančne vloge. Za hiter in učinkovit odziv na morebitno nedelovanje medbančnega trga Evropi pa je prejšnja vlada sprejela še novelo Zakona o javnih financah (ZJF). S spremembami tega zakona lahko država odobri poročila za medbančno kreditiranje, lahko zagotovi posojilo kreditnim in določenim drugim finančnim institucijam ali pa lahko v te institucije vstopi tudi kapitalsko. Konec meseca marca 2009 je bil na predlog sedanje vlade sprejet tudi Zakon o jamstveni shemi Republike, ki ureja državna jamstva bankam za zadolževanje podjetij. Tudi ta ukrep je vlada Boruta Pahorja predlagala v svojem stilu prepočasnega odzivanja na krizo, saj so prve države tak ukrep sprejele že decembra 2008 (npr. Velika Britanija).

Tudi ukrepe za spodbujanje proizvodne in investicijske dejavnosti podjetij je pripravila in sprejela še vlada Janeza Janše. S spremembami Zakona o davku na dohodek pravnih oseb in Zakona o dohodnini bi se bistveno znižal davek na dobiček podjetij in bistveno bi se povišala olajšava za investicije in olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj. Nova vlada Boruta Pahorja je te ključne ukrepe najprej zavrnila, ko pa je te zakone povzela in večkrat vložila v zakonodajni postopek Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, jih je vlada Boruta Pahorja tako spremenila (vlada Boruta Pahorja je del teh ukrepov podprla zato, da je dajala vtis, da podpira prave, konkretne ukrepe za blažitev krize), da so praktično izgubili svoj cilj in namen. Namesto teh ukrepov je bil sprejet Zakon o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa, kot ključen zakon za ublažitev posledic krize. Ta zakon naj bi prispeval k ohranjanju delovnih mest, zanj pa so predvidena tudi visoka sredstva (preko 230 milijonov evrov). Vendar pa je zakon spisan tako, da v bistvu spodbuja nedelo, ker podjetja za to, da skrajšajo delovni čas, prejmejo subvencijo od države. In bolj kot skrajšajo delovni čas, višjo subvencijo prejmejo. In tukaj je tudi ključ, zakaj je slovensko gospodarstvo tako drastično in hitro upadlo. Namesto, da bi se podjetja spodbujala, da vlagajo v nove programe in odpirajo nova delovna mesta, se jih spodbuja, da zmanjšajo svojo proizvodno in poslovno aktivnost. Drastičen in hiter upad slovenskega gospodarstva pospešuje še zaradi finančne krize zaostrena likvidnostna situacija podjetij in nepripravljenost vlade Boruta Pahorja, da bi slovenskemu gospodarstvu vsaj deloma likvidnostno pomagalo s takojšnjo uveljavitvijo novele Zakona o davku na dodano vrednost, ki jo je tudi predlagala PS SDS in v kateri se skrajšuje rok za vračilo preplačanega DDV podjetjem.

O spodbujanju investicijske dejavnosti države največ pove v marcu 2009 sprejeti rebalans proračuna RS za leto 2009, kjer o takemu povečanju ni ne duha ne sluha, se pa zato bistveno povečujejo materialni stroški in sredstva za plače. Rebalans pa sploh ne temelji na realnih makroekonomskih predpostavkah, saj je bilo že v času sprejemanja

tega rebalansa znano, da bo gospodarski upad oz. negativna gospodarska rast znašala - 4 %, medtem, ko rebalans temelji na predpostavki 0,6 % gospodarske rasti. Se pa zato v temu rebalansu uvajajo fiktivne postavke, kot je postavka 9535 - Poplačila obveznosti iz naslova vračil vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje v višini 50 milijonov evrov. Ukrepov za spodbujanje zasebne potrošnje pa vlada Boruta Pahorja ni še predlagala in po javnih informacijah o takih ukrepih niti ne razmišlja. Nasprotno, z zniževanjem plač javnih uslužbencev in napovedanim znižanjem pokojnin zasebno potrošnjo celo omejuje. Recesija pomeni upad gospodarske aktivnosti. Gospodarska aktivnost pa upade, ko se zmanjša trošenje prebivalstva ter trošenje oziroma investicije podjetij. Pomembno vlogo pri trošenju in investicijah pa ima seveda tudi država. Za oživitev gospodarske aktivnosti je torej potrebno sprejeti tudi ukrepe, ki bi spodbudili trošenje prebivalstva. Seveda pa se ne sme pozabiti na administrativno obremenitev slovenskih podjetij, ki jo predpisuje država in je bistveno višja kot v drugih evropskih državah. Ta administrativna obremenitev ne prinaša slovenskim podjetjem samo izgubo časa, ki bi ga le ta lahko koristneje porabila za spopad s krizo, ampak jim prinaša tudi znatne stroške.

2. Cilji, načela in pogloblitve rešitve zakona

Zavezanci (pravne osebe, samostojni podjetniki itd.) plačujejo davke, prispevke in druge obvezne dajatve v skladu s Pravilnikom o podračunih ter načinu plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov (Uradni list RS, št. 138/2006) na račune, ki so odprti pri Banki Slovenije. Prispevki za samostojnega podjetnika se plačujejo na 3 različne račune, za zaposlene pri njih pa na 4 oziroma 5 različnih računov, za zaposlene pri pravnih osebah pa na 10 računov. V poslovni praksi to pomeni, da mora davčni zavezanec (npr. samostojni podjetnik, ki zaposluje delavce) v okviru izpolnjevanja svojih mesečnih davčnih obveznosti plačati dajatve okvirno na več kot 10 različnih podračunov (podračun za DDV, različni podračuni za akontacijo dohodnine, za davek na izplačane plače, za prispevke zaposlenih itd.). Poleg naštetih so določeni še dodatni podračuni za zamudne obresti. Za vsako takšno posamično dajatev je potrebno izpolniti plačilni nalog ter od tega banki plačati provizijo. V primerjavi z njihovo davčno obveznostjo so ti stroški nesorazmerno visoki tudi za mikro in mala podjetja.

Cilj dopolnitve predlaganega zakona je uvedba enotnega nakazila vseh potrebnih javnofinančnih dajatev na skupni račun in njihova delitev po ustreznem ključu.

S tem bi se bistveno zmanjšala administrativna obremenitev slovenskih podjetij, kar nekaj finančnih prihrankov, ki jih ta zakon prinaša, pa bi bilo še posebej pomembnih v času svetovne finančne in gospodarske krize, zlasti za mikro in mala podjetja.

3. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javno finančna sredstva

Predlagane dopolnitve Zakona o javnih financah nimajo učinkov na javno finančna sredstva.

Za izvajanje zakona ni potrebno zagotoviti dodatnih sredstev.

4. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost ureditve pravu EU

Predlog zakona ni predlagan z namenom usklajevanja s pravnim redom Evropske unije, saj-le ta tega področja ne ureja.

V **Romuniji** obstaja skupno plačevanje davkov in različnih prispevkov za vse davčne zavezanke, in sicer od 1. januarja 2008. Davke in prispevke se plačuje z dvema plačilnima nalogoma (*pay order*) - prvi je namenjen za plačevanje v državni proračun, drugi plačilni nalog pa je namenjen za plačevanje v druge sklade in proračune. Na ta način naj bi se poenostavilo plačevanje davkov, saj je bilo prej za iste namene treba izpolniti približno od 5 do 50 plačilnih nalogov.

Pri pregledu davčne zakonodaje in strokovnih študij v drugih evropskih državah, ni bilo mogoče zaslediti podatka o možnem plačevanju več davčnih obveznosti z enotnim nakazilom. Večina držav uporablja davčne odtegljaje kot način plačevanja dohodnine. V **Avstriji, Nemčiji** in na **Nizozemskem** je razvita t.i. kumulativna oblika davčnega odtegljaja, kar pomeni, da je veliki večini zaposlenih točen znesek dohodnine odtegnjen že na viru, ter so tako osvobojeni obveze vlaganja letne napovedi za odmero dohodnine oziroma kakršnega koli plačila. Samozaposleni (v Avstriji) ter vsi tisti, ki jim davek na prihodek ni odtegnjen na viru (v Nemčiji in na Nizozemskem), pa so dolžni v točno določenih rokih opraviti predplačilo dohodnine. Na splošno velja, da je v Nemčiji in na Nizozemskem najpogosteje uporabljena neposredna obremenitev, za tem pa sledi druga oblika elektronskega plačevanja - t.i. bančništvo s pomočjo interneta. Ta tehnika je na drugem mestu tudi v Avstriji, vendar Avstrija v primerjavi z Nemčijo in Nizozemsko izstopa po nekoliko večji prisotnosti osebnih oblik plačevanja - na banki in pri davčni upravi.

Opaziti je, da se vzporedno z elektronskim plačevanjem razvijajo tudi oblike elektronskega sporočanja davčnih podatkov (*e-filing*). V primerjalni študiji OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj), ki primerja davčno ureditev v 43 državah (države članice in ostale države) je navedeno, da je elektronsko sporočanje obvezno v 3 državah za dohodnino, oziroma v 10 državah pri sporočanju glede davka od dobička pravnih oseb in v 12 državah glede sporočanja o DDV.

5. Druge posledice, ki jih bo imelo sprejetje zakona

Zakon ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99 in 109/08) se v 61. členu doda četrti odstavek, ki se glasi:

"(4) Zavezanci plačujejo obvezne dajatve in druge javnofinančne prihodke, ki pripadajo državi, občinam, Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter drugim prejemnikom z enotnim nakazilom na skupni račun. Obvezne dajatve in drugi javnofinančni prihodki, ki se z enotnim nakazilom nakažejo na skupni račun, se delijo po ustreznem ključu."

2. člen

Minister, pristojen za finance v 15 dneh od sprejetja zakona določi podrobnejši način plačila obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov, ki jih plačujejo zavezanci.

3. člen

Vlada Republike Slovenije v 30 dneh od sprejetja zakona, poroča Državnemu zboru Republike Slovenije o stanju in razvoju elektronskih oblik plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov, ter stanju in razvoju elektronskega sporočanja davčnih in poslovnih podatkov državnim oziroma davčnim organom ter agencijam.

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Člen določa enotno nakazilo vseh potrebnih javnofinančnih dajatev na skupni račun in njihovo delitev po ustreznem ključu.

K 2. členu

Člen določa, da minister, pristojen za finance v 15 dneh od sprejetja zakona določi podrobnejši način plačila obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov, ki jih plačujejo zavezanci.

K 3. členu

Člen zavezuje vlado, da v 30 dneh pripravi poročilo in poroča DZ o stanju in razvoju elektronskih oblik plačevanja javnofinančnih prihodkov ter elektronskem sporočanju davčnih in poslovnih podatkov.

K 4. členu

Za uveljavitev zakona je določen splošni petnajstdnevni rok od objave do začetka veljavnosti.

IV. BESEDILO ČLENA, KI SE DOPOLNJUJE

5. 9. Sistem enotnega zakladniškega računa

61. člen

(Sistem računov za izvrševanje državnega in občinskih proračunov)

(1) Izvrševanje državnega proračuna se opravlja prek računov, ki jih pri Banki Slovenije odpre minister, pristojen za finance, in ki sestavljajo sistem enotnega zakladniškega računa države. V sistem enotnega zakladniškega računa države sta s svojimi računi vključena tudi Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, oba v obveznem delu zavarovanja.

(2) Izvrševanje občinskega proračuna se opravlja prek računov, ki jih pri Banki Slovenije v soglasju z ministrstvom, pristojnim za finance, odpre župan, in ki sestavljajo sistem enotnega zakladniškega računa občine.

(3) V sistem enotnega zakladniškega računa države oziroma občin se na način in v rokih, ki jih določi minister, pristojen za finance, vključijo tudi posredni uporabniki državnega oziroma občinskih proračunov. Računi občine se lahko na predlog župana vključijo v sistem enotnega zakladniškega računa države.

